

Toimetus ja talitus:

Kaarli t. 8.
Tel. 451-91.

Tellimise hind aastas

Üksuste viisi — a 50 snt.
Üksikult — a 1 kr.

Harjulane

Kaitseliidu Harju Maleva häälekandja

Kuulutuste hind:

Kuulutuste küljel . . . 6 snt. mm.
Esimesel . . . 10 " "
Teksti sees . . . 12 " "
Kaitseliitlastele 50% hinnaalandus.
Tellimisi võtavad vastu kõik komp.
päälikud ja naisosakon. esindajad

Nr. 7.

18. juunil 1938. a.

XI aastakäik.

Sisu:

1) ja 2) Võidupühaks; 3) Kl. paraad Võidupühal; 4) Maleva plk. ksk. nr. 33 ja 34; 5) Maleva pealiku korraldused; 6) Teadaanded; 7) Üleriikl. kl. sõjalise iseloomuga võistlused; 8) Laskevõistlused; 9) Laskemeis-tervõistlused noortele laskuritele; 10) Allüksuste pealike korraldused; 11) Naiskoduk. ala; 12) Kuulutused.

23. juunil pühitseme aastasadu soojalt põues pakitsenud ühistunde täitmist — iseseisvuse saavutust vabadussõjas ja iseseisvuse 20. aastapäeva.

23. juunil tuletame meelde meie kõigi aegade võitlusi, võite ja saavutusi, mälestame ja toome austust tuntud ja tundmata kangelastele, käesoleva ja kõigi aegade rahvajuhitidele, riigimeestele ja rahvuskangelastele.

23. juunil toimub Tallinnas kaitseliidu suur paraad ja järjekordne laulupidu rahva kuulsusrikka laulukunsti-laulukultuuri ja enesekaitse tahte sümboolse väljendusena.

23. juunil pidutseb rahvas maal ja linnades.

Olen kindel, et kõik maleva pere liikmed, nagu alati, üksmeelselt kõigiti kaasa aitavad suurparaadi eeskujulikuks läbiviimiseks korralduste järgi ja Võidupüha pühitsemiseks maal kohalikkude olude kohaselt.

Jõudu ja edu kõigis Võidupüha ettevõtetes ja töodes!

K. Saar,
Kolonel-leitnant,
Harju Maleva pealik.

Võidupühaks.

Eesti rahvuspäev 24. veebruaril on kõige külmema aja sisse sattunud; sellepärast toimuvad meie iseseisvuse pidustused veebruaris kinnistes ruumides, mis omakord tõmmab piirid osavõtjate hulga. Võidupüha, keset õitsvat suvet on sellepärast loomulikuks täienduseks 24. veebruarile. Siis on meil loodus täies ilus, ilmad soojad ja pidustusteks sobib iga väljak lahtise taeva all. Nii nagu terve rahvas ühel ehk teisel viisil võttis osa vabaduse kättevõitmisest, niisamuti tahab kogu rahvas selle pühitsemisest osa võtta.

Tänavune Võidupüha saab selletõttu erilise tähtsuse — ta on allakriipsutatud Eesti Vabariigi 20. aastaseks saamise juubeli tõttu.

Tahtmatult rändab pilk tagasi ja libiseb üksikuid aastaid kaudu uuesti edasi, kuni tänaseni. Mis see on, mis avaneb vaatele? See on tubli võitlus ja tubli võit. Meie rahvas on selle 20. aasta kestel näidanud, et ta ühevõrdselt hästi mõistab peos hoida nii mõõga pidet kui ka adrakurget.

Seda mälestame Võidupühal. Aga seks päevaks avame oma vaimusilmade ees ka Eesti rahva vanemad varaaidad. Neis rohkearvulistes linnustes, kuhu sel päeval paigutatakse ajutised garnisonid, seal puhkavad muru all arvatavasti paljude Eesti vanemate põrmud. See vanade kantside muru on püha pind, mis varjab vanu mälestusi vabadusest ja vahvatest mehetegudest.

Võidupüha on õige päev, et seda kõike uuesti silme ette manada, et sellejuures viivuks peatuda.

Nagu taim tungib päikese poole, nii elab ka inimeses ürgne püüud raskuste ületamiseks, võitluseks vajenulise looduse ja inimestega, seks et luua omale eluvõimalusi. See eestlaste mehise ja ausa võitlusevaimu, see kokkumatu edasirühkimise tung, see alistamatu ja murdumatu elutahé ning kirk valgusele, see on, millele mõtleme sel päeval; see on, mida laseme sel päeval endi südamest nagu elektrisädeme läbi.

Võidupüha toogu meie silme ette neid, kes Eesti eest võitlesid minevikus, aga ta olgu ergutuseks ka neile, kes praegu töötavad meie rahva kasuks.

Võidupüha on kokkuvõttes Eesti rahvuslise vaimu sangarlikkuse ja viljakuse püha ja sellisena toogu ta värskendust ning uut hoogu meile kõigile.

Ants Oidermaa,
Maleva propaganda pealik.

Kaitseliidu paraad Võidupühal 1938. a.

Väljavõte Kaitsel. ülema ksk. nr. 25 § 6 — 1938.:

„Võidupüha paraadil esineb Kaitseliit oma lipude all suurearvulises koosseisus korrastatud ja distsiplineeritud ridades ja ühtlases, korralikus riituses. Paraad kujuneb Kaitseliidu mehisuse, valmisoleku, ühtekuuluvuse ja ka jõu demonstratsiooniks, mida jälgivad Tallinna pidustustele sõitnud kodu- ja välismaade külalised. Seepärast käsen kõiki pealikuid ja Kaitseliidu pere liikmeid võtta täie tõsidusega paraadi ettevalmistustööd ja esineda paraadil mehiselt ja väärikalt kui vabatahtlikud, distsiplineeritud kodukaitsjad.

Ühtlasi loodan, et kaitseliitlaste käitumises ei tule ette distsipliini ja Kaitseliidu kodukorra vastu eksimisi.

Kaitseliidu senised suuremad kogunemised ja tegevused on korda läinud ja on läbi viidud õnnestunult. Seda peame lootma ka eelseisva paraadi kohta. Pandiks siin on, et kõik kavad oleksid kaalutult ja üksikasjaliselt koostatud, ettevalmistustööd õigel ajal läbi viidud ja et kõik kaitseliitlased, Naiskodukaitse liikmed, noored kotkad ja kodutütred oma ülesanded ja kohused tädavad täpselt ja parima tahtmisega.“

K. Saar,

Kolonel-leitnant,
Harju Maleva pealik.

Väljavõtteid paraadi juhendist.

§ 23.

Paraadil kantakse kõiki eesti ja välisriikide aumärke.

KOONDUMINE PARAADIPLATSILE.

§ 28.

KL, NK ja KT üksused ja lipud rivistatakse lähtekohas kolonni selles järjekorras, nagu nad rivistatakse paraadiplatsil, järjekord paremalt tiivalt lugedes. Kõik osad ja üksused peavad olema moodustatud, koosseisud ja riitus kontrollitud, enne väljaastumist lähtekohast paraadiplatsile tulekuks. Paraadiplatsil ei ole võimalik teostada enam mingisuguseid osade moodustamisi, ümberkorraldamisi, täiendusi, ülevaatust ja kontrolli.

§ 29.

Üksikute kaitseliitlaste, NK, NKK liikmete või KT ilmumine oma üksuse rivisse, selle liikumisel või paraadiplatsil asumisel, on keelatud.

Kõik kaitseliitlased, NK, NKK liikmed ja KT, kes paraadiüksuste koosseisu määratud ja paraadist osavõtmiseks Tallinna sõitnud, on kohustatud ka paraadil viibima oma üksuse koosseisus.

Paraadist osavõtmisest võib vabastada ainult mõjuvaid põhjusil: maleva pealik — kaitseliitlasi, ringkonna esinaine — oma ringkonna liikmed, NK maleva pealik — oma maleva liikmeid ja KT ringkonna vanem — oma ringkonna liikmeid.

§ 32.

Kolonni liikumine paraadiplatsile tulekul peab sündima ilma peatusteta teel.

Kahe kolonni liikumise tee võimalikul ristumisel ootab see kolonn, kes on jõudnud hiljem oma kolonni algega ristumisekohale, ja jätkab liikumist, kui tee on vabanenud ettejõudnud kolonni möödumisega.

PARAADI RIVISTUMINE.

§ 36.

Paraadi rivistumine paraadiplatsile teostub rivistus-skeemis antud korras ja kohtadele (lisa nr. 3).

Paraadi parema tiiva asukoht, malevate, NK, NKK, KT ja SKP rivistuste rindejoon ja tiibade asukohad tähistatakse tähisliinuritega ja võimaluse korral koha peal nähtavate joontega.

§ 37.

Kõik paraadist osavõtvad osad ja üksused rivistuvad paraadiplatsile lühendatud vahedele ja kaugustele.

§ 39.

Malevates, kus kompaniide rivistamine paraadiplatsile on ette nähtud kompaniikolonni joonel, on pealike asukohad, vahed ja kaugused üksteise vahel järgmised:

- malevapealik asub maleva rinde keskkoha ees 5 m kaugusel, lugedes rivi esimesest reast
  - maleva pealiku abi (või vaneminstruktor) maleva pealiku seljatagal m kaugusel;
  - maleva ja malevkondade lipud (lippurid ja lipuassistendid) piknevad joonel maleva rinde keskkoha ette ühte viirgu 2 m kaugusele maleva pealiku abist. Maleva lipp asub lippude-joone paremal tiival; malevkondade lipud vanuse järjekorras sellest vasakul. Lipuassistendid asuvad oma lippurist üks ühel ja teine teisel pool lühendatud vahel, lippuriga ühel joonel. Lippude-joone keskkoha peab asuma maleva pealiku kohal. Iga lipu kõrvuti seisvate assistentide vahel on lühendatud vahe;
  - maleva orkester asub maleva paremal tiival, joondudes 1. kompanii esimese reaga ühele joonel. Orkestri parema tiiva asukoht loetakse ühtlasi maleva rivistuse parema tiiva asukohaks. Orkestrijuht asub 1 m kaugusel oma orkestri keskkoha ees;
  - kompanipealik asub oma kompani kolonni keskkoha ees 1 m kaugusel, lugedes reast, kus asub rühmapealik;
  - rühmapealik asub oma rühma 1. jao pealiku ees lühendatud kaugusel, tema abi 4. jao pealiku ees samal kaugusel.
- Kõrvuti asuvate ühe maleva kompaniide vahel on 1 m vahe.
- Rühmad asuvad kompani kolonnis lühendatud kaugustel üksteisest.

§ 45.

Malevate, NK, NKK ja KT rivistamise kohta tarvivate täiendavate juhtnõuude vastuvõtmiseks ja paraadil rivistamiseks ning läbiviimisega seoses olevate korralduste saamiseks saata 22. juunil s. a. kell 1800

Kaitseliidu Peastaapi paraadikorraldaja kapten O. Kallikormi käsutusse:

- igast malevast üks instruktor (ohvitser);
- Naiskodukaitse rivijuht ja iga iseseisva ühise kolonni juht või tema asetäitja;
- Noorte Kotkaste poolt üks palgaline instruktor, Noorteosakonna pealiku määramisel;
- Kodutütarde rivijuht.

§ 46.

Malevate, NK, NKK, KT ja SKP rivistamine paraadiplatsile peab olema lõpetatud 23. juunil kell 0835

Pärast rivistumist jääb paraad seisangusse „VABALT“ ja ootab Kaitseliidu ülema saabumist. Kohendumine ooteajal ravis on lubatud malevate, NK, NKK, KT juhtide ja SKP ülema loal.

PARAADI VASTUVÕTMINE.

§ 47.

Kell 0845 ilmub paraadi üle vaatama ja paraadist osavõtjaid tervitama Kaitseliidu ülem.

Tema vastuvõtuks annab paraadi juhataja kolonel J. M a i d e häälekõvendaja kaudu käskluse:

„PARAAD, VALVEL!“

„PAREMALE JA VASAKULE VAAT!“ ja esineb ettekannetega Kaitseliidu ülemale.

Esimese käskluse järele asuvad kõik paraadist osavõtjad valveseisangusse. Tallinna, Tartumaa, Tartu, Narva, Valga, Petseri ja Harju Maleva paraadiüksuste (kompanide) ja kõrgemad pealikud tõstavad käd tervituseks mütsi juure ja nimetatud malevate lipud võetakse tervitusasendisse.

Käskluse järele „Paremale ja vasakule vaat!“ Tallinna Maleva ravis olivad pööravad pea ja vaate paremale.

Sama käskluse järele algavad Tallinna Maleva ravis olevad orkestrid „Kotkamarsi“ mängimist.

Tartumaa Malev vaatab otse. Tartu, Narva, Valga, Petseri ja Harju Maleva ravis olivad pööravad pea ja vaate vasakule (Kaitseliidu ülemale).

NKK, KT ja NK ravis olivad pööravad pea ja vaate vasakule (Kaitseliidu ülemale).

NK ja KT juhid nimetatud käskluse järele käsi tervitushoingusse ei tõsta ega lippe tervitusasendisse ei võta.

Kaitseliidu ülema liikumisel rivi ees saadetakse teda vaatega.

Iga maleva, SKP, NK, KT ja NKK orkester algab „Kotkamarsi“ mängimist siis, kui Kaitseliidu ülem jõuab maleva, SKP, NK, KT ja NKK rivi vasaku tiiva kohale. Iga orkester katkestab marsi mängimise sel silmapilgul, kui Kaitseliidu ülem pöördub tervitamiseks rivi poole. Pärast tervitusele vastamist, jätkab orkester viivitusega marsi mängimist.

§ 49.

Kaitseliidu ülem tervitab iga malevat, NK, KT ja SKP eraldi. Kaitseliidu ülema tervitusele vastavad malevad, NK, KT ja SKP:

„TERVIST HÄRRA KINDRAL!“

§ 52.

Kell 0900 saabub paraadiplatsile Sõjavägede Ülemjuhataja kindral J. L a i d o n e r. Tema vastuvõtmi-

seks annab Kaitseliidu ülem valjuhääldajate kaudu käskluse:

„PARAAD, TERVITUSEKS VALVEL!“

„PAREMALE JA VASAKULE VAAT!“

Selle käskluse järele asub paraad valveseisangusse. Kaitseliidu ülem esineb ettekandega Sõjavägede Ülemjuhatajale.

Paraadiüksuste ja kõrgemad pealikud, NK, ja KT, juhid, kõik ravisviibijad ja lipud tervitavad samas korras, nagu see ette nähtud § 47.

Sõjavägede Ülemjuhataja käib paraadi kogu rinde läbi ja tervitab iga maleva NK, KT koondist ja SKP eraldi.

Malevad ja SKP vastavad:

„TERVIST, HÄRRA KINDRAL!“

NK ja KT vastavad:

„TERVIST, HÄRRA PEAVANEM!“

Kõikide malevate, NK, KT, NKK, SKP ravis olevad orkestrid mängivad Sõjavägede Ülemjuhatajale „Porilaste marssi“ samas korras nagu see sündis Kaitseliidu ülema vastuvõtmisel ja tervitamisel.

Malevate pealikud, NK, NKK, KT juhid ja SKP ülem jäävad oma kohale ning ei saada Sõjavägede Ülemjuhatajat rinde ees.

§ 54.

Kell 0915 sabub paraadiplatsile Vaabriigi President. Tema vastuvõtuks annab Kaitseliidu ülem häälekõvendaja kaudu käskluse:

„PARAAD, TERVITUSEKS VALVEL!“

„KESKELE VAAT!“

Selle käskluse järele kõik paraadist osavõtjad asuvad valveseisangusse ja pööravad vaate Vabariigi Presidendi poole; paraadiüksuste (kompanide) ja kõrgemad pealikud, NK ja KT juhid tervitavad ettenähtud korras ja kõik paraadiplatsil viibivad lipud saluteerivad.

Kaitseliidu ülem esineb ettekandega Vabariigi Presidendile.

M ä r g e. Saluteerimiseks langetatakse lipp tervitusasendist otse ettepoole niivisi, et lipuvarras sünnitaks maapinnaga 40° nurga. Samal ajal vasak käsi libiseb lipu hoidmiseks mööda varrast umbes 40 sm ülispoole ja parem käsi ühes vardaga lastakse samavõrd tahapoole, et mõlema käe vahel oleva varda osa keskkohast toetuks vastu paremat puusa.

§ 56.

President tervitab valjuhääldajate kaudu kogu paraadi korraga. Tervitusele vastavad paraadist osavõtjad kaitseliitlased, NK, KT ja SKP korraga:

„TERVIST, HÄRRA PRESIDENT!“

§ 56.

Pärast tervitamisele vastamist lastakse käd ilma käskluseta tervitushoingust alla ja kõiklipud võetakse jalale. Selle juures jääb kogu paraad valveseisangusse.

Pärast tervitamist võtab Vabariigi President sõna, mille kestusel viibib paraad valveseisangus (lipud jalal ja käd tervitushoingust alla lastud).

Presidendi sõnavõtu järele mängivad orkestrite koondises olevad kõik orkestrid ühiselt kolm salmi Riigihümni ja kõik paraadist osavõtjad ning paraadi jälgiv rahvas laulab seda ühes orkestrite mänguga.

Hümni mängimise algamisega võetakse malevate, NK, KT ja SKP kõik lipud käskluseta ja üheaegselt tervitusasendisse, pealikud ja juhid, kellele ette nähtud (§ 47), tõstavad käed tervitushoiangusse.

§ 58.

Pärast hümnit laulmist annab Kaitseliidu ülem valjuhääldajate kaudu käskluse:

„PARAAD, OTSE VAAT!“

Selle käskluse peale võetakse lipud jalale; pealikud, NK, KT ja SKP juhid lasevad käed tervishoiangust alla.

PARAADIMARSS.

§ 60.

Paraadimarsiks annab Kaitseliidu ülem valjuhääldajate kaudu järgmised käsklused:

„PARAADIMARSILE!“

„LIINURID, JOONELE!“

„KOMPANIDE KAUPA!“

„ÜHE LIINURI KAUGUS!“

„JOONDUMINE PAREMALE!“

„PARAAD, PAREM POOL!“

„TALLINNA MALEVA ESIMENE KOMPANI!“

Käkluse järele „PARAAD, PAREM POOL!“ — pöörduvad paremale ainult Tallinna ja Tartumaa Maleva üksused. Kõikide teiste malevate üksused, NK, KT, NKK ja SKP seda käsklust ei täida.

Sama käskluse järele asuvad paraadiüksuste rühmapealikud 1. jao eest 4. jao ette ja rühmapealiku abid 4. jao eest 1. jao ette. NK rühmades asuvad vanakotkad (rühmajuhid) 1. jao ja 3. jao ette ja kotkad 3. jao eest 1. jao ette.

Teiste malevate, NK, KT ja SKP lipud asuvad paraadimarsiks oma maleva või koondise ette ja algavad paraadimarsiks liikumist oma juhtide korraldusel, vastavalt sellele kuidas vabaneb ruum eelmiste malevate ja osade edasiliikumisel paraadimarsil.

§ 63.

Paraadimarsil defileerivad:

- malevad ja SKP — kompanide kaupa;
- NK malevate kaupa;
- KT — ringkondade kaupa.

§ 64.

Kaugused osade ja üksuste vahel paraadimarsil on järgmised:

- malevate vahel — 2 liinuri kaugus, lugedes eelmineva maleva orkestrist kuni järgneva maleva pealikuni, v. a. Tartumaa Malev, kes loeb kauguse Tallinna Maleva viimsest üksusest;
- kompanide vahel — 1 liinuri kaugus;
- ühe kompani rühmade vahel — 1 m 10 sm kaugus;
- NK ja malevate vahel — 2 liinuri kaugus;
- KT ja NK vahel — 2 liinuri kaugus;
- NK malevate vahel — 1 liinuri kaugus;
- NK ühe maleva rühmade vahel 1 m 10 sm kaugus;

- KT ringkondade vahel — 1 liinuri kaugus;
- KT ühe ringkonna rühmade vahel — 1 m 10 sm kaugus;
- KT ja Tallinna Maleva moto-mehh. osade vahel — 5 liinuri kaugus;
- SKP ja Kaitseliidu vahel — 2 liinuri kaugus.

§ 65.

Pealikute (resp. ülemate ja juhtide) ja osade liikumise järjekord ja kaugused pealikute ja osade vahel paraadimarsil on järgmised:

a. Malevas:

- maleva pealik liigub maleva kolonni keskkoha ees;
- maleva pealiku abi (või vaneminstruktor) 2 m kaugusel maleva pealiku seljataga;
- maleva ja malevkondade lipud 2 m kaugusel maleva pealiku abi seljataga, iga lipu vahel 2 m;
- 1. kompani pealik 3 m kaugusel viimastest lipust ja oma kompani keskkoha ees 2 m kaugusel;
- I rühm järgneb oma kompani pealikule 2 m kaugusel.

Rühmapealik asub rivis 1 m 10 sm kaugusel 4. jao ees ja rühmapealiku abi 1 m 10 sm kaug. 1. jao ees.

Maleva teiste ja järgmiste kompanide pealikud ja abid liiguvad paraadimarsil samadel kaugustel oma üksuste ees nagu see kindlaks määratud esimese kompani kohta.

§ 66.

Kõik paraadiüksuste pealikud, alates kompani-pealikust ja kõrgemale, tervitavad paraadimarsil käe tervitushoiangusse tõstmisega ja kõik lipud saluteerivad K. L. § 362 ja 380 p. 5 kindlaksmääratud korras (vaata § 54, märke).

Noorteosakonna pealik, NK malevate pealikud, KT juht ja KT ringkondade vanemad tervitavad neile ettenähtud korras ja pea pööramisega Vabariigi Presidendi poole.

Rühmapealikud ja neist madalamad pealikud, malevlased, NK ja KT tervitavad paraadimarsil pea pööramisega Vabariigi Presidendi poole.

Presidentist möödumisel olgu kõigil julge ja mehine vaade Vabariigi Presidendile. Malevate pealikul, NK ja KT juhil näidata või selgitada paraadimarsist osavõtjaile Presidendi asukoht tribüünil, et iga üks teaks kelle poole paraadimarsil tervituseks pea pöörata.

Kõigil juhtidel paraadimarsist osavõtjaid hoiatada, et keegi ei pööraks paraadimarsil tribüüni eest möödumisel pead orkestrite poole (vasakule).

§ 70.

Iga maleva orkester lahkub paraadiplatsilt oma maleva kolonni viimase üksuse järele.

OSADE LIKUMINE PARAADILT.

§ 72.

Paraadplatsilt lahkumisel, pärast tribüüni eest möödumist, peavad malevad jätkama liikumist paraadimarsist kiirendatud tempos, et ei tekiks liikumise takistusi paraadimarsil. Kiirendatud tempos peavad malevad läbima: Roosikrantsi, Pärnu mnt., kuni V. Ameerika ja Tatari tän. otsani (kolonni lõpuga), Tõnismäe, Toompuiestee kuni Vismari tänavani (kolonni lõpuga), ja Kaarli puiestee ja Kaarli tänav. Mingisuguseid peatusi ega liikumise aeglustamisi nimetatud tänavail ei tohi olla.

§ 74.

Kõikidel kolonnijuhtidel tutvuda tagasiliikumiste teega ja see läbi käia enne paraadi.

SANTAARKORRALDUS.

§ 76.

Sanitaarabiandmise punktid moodustatakse järgmistes kohtades:

- aukülaliste tribüüni taga;
- EKA majas, esimesel korral;
- kino „Gloria Palace'i“ ooteruumis, samas VC;
- „Dancing Gloria's“;
- „Hotell Palace'i“ ooteruumis;
- Tallinna Keskraamatukogu hoones;
- Kunstihoones, samas VC;
- „EEKS-MAJAS“ veeremängu ruumis, samas VC;
- Spordiselts „Kalevi“ tennisplatsil asuvas hoones, samas VC.

Kõik sanitaarabiandmise punktid avatakse 23. juunil kell 0700 ja need lõpetavad tegevuse pärast seda, kui Naiskodukaitse on paraadiplatsilt lahkunud.

§ 77.

Tarviliste evakueerimiste teostamiseks on kolm sanitaaraudot, millest üks asub Pärnu maanteel, Kommertsgümnaasiumi õuevärava kohal, teine Kaarli puiesteel „Kalevi“ tennisvälja värava kohal ja kolmas Pärnu maanteel „Hotell Palace'i“ kohal.

Sanitaaraudod ilmuvad kohale 23. juunil kell 0700 ja viibivad sanitaarala korraldaja käsutuses kuni paraadi lõpuni.

§ 78.

Iga maleva juures paraadiplatsil peab viibima, iga maleva oma korraldusel ja abinõudega, malevaga kaasasolev kogu sanitaar-meespersonaal (kanderaamideta). Nimetatud sanitaarpersonaal liigub rivis paraadiplatsile koos oma malevaga, maleva pealiku poolt määratud üksuste koosseisus, asub paraadiplatsil oma maleva rivis või rinde taga ja lahkub ühes malevaga, olles paraadimarsil rivis maleva pealiku poolt määratud kohal.

§ 79.

NKK ja KT rivi juures on nais-sanitaarpersonaal, kes liigub rivis paraadiplatsile ja asub paraadiplatsil NKK, NK ja KT rivi taga.

Naiskodukaitse rivi juure määratud sanitaarpersonaal lahkub paraadiplatsilt ühes NK ringkondadega.

NK ja KT juure määratud sanitaarpersonaal lahkub rivis ühes NK ja KT osadega ja saadab neid kuni nende jõudmiseni oma asukohta.

§ 80.

Sanitaar-lendsalgad paraadiplatsil:

- NK ja KT rajoonis — 3 salka;
- Jaani kiriku rajoonis — 3 salka;
- EEKS-MAJA rajoonis — 2 salka;
- aukülaliste tribüüni rajoonis — 2 salka;
- Komandandi tänava ja Harju tän. vahel — 1 salk.

§ 81.

Joogivee varustamist paraadiplatsil korraldab Tallinna Maleva. Joogiveenõud paigutatakse rivi

rinde taha, kust tarbekorral võib janukustutamiseks vett saada.

On soovitatav, et paraadist osavõtjad, enne väljastumist paraadiplatsile tulekuks, oleksid mõelnud kõigile füsioloogilistele vajadustele ja neid rahuldanud, et saavutada rahulikku ja pingutuseta viibimist paraadiplatsil.

RAUDTEE SÕIDUKORRALDUSI.**Tagasisõitmine.**

Kõik paraadist osavõtjad sõidavad rongidega kodohtadesse tagasi:

1. Tallinna-Tapa liinil rongiga, mis väljub Tallinnast 24. juunil kell 0130 ja jõuab: Lagedile — 0205, Arukülla — 0224, Raasikule — 0237 ja Kehra — 0302.

2. Tallinna-Haapsalu liinil rongiga, mis väljub Tallinnast 24. juunil kell 1930 ja jõuab: Laagri peatuskohta — 2001, Sauele — 2016, Keila — 2041, Vasalemma — 2117, Laitse — 2135, Riisipere — 2153 ja Turba — 2211.

3. Tallinna-Paldiski liinil rongiga, mis väljub 24. juunil kell 2340 ja jõuab: Kloogale — 25. 06. kell 0030 ja Paldiski — 0047.

4. Tallinna-Lelle liinil rongiga, mis väljub 24. juunil kell 1040 ja jõuab: Sakku — 1114, Kohila — 1149, Lohu — 1210, Hagudi — 1226, Rapla — 1250, Keava — 1316, Lelle — 1343 ja Eidapere — 1419.

5. Tallinna-Virtsu liinil rongiga, mis väljub 24. juunil kell 1300 ja jõuab: Rapla — 1509, Raiküla — 1541 ja Koikse — 1600.

Üksikutel kaitseliitlastel ja üksikutel vähematel gruppidel vajaduse korral on võimalik tagasi sõita reisijate rongidega.

Autobussidel ja veoautodel sõitjad sõidavad koju omal soovil või omavahelisel kokkuleppel (veoautodel), pealiku üldkorraldusel.

SISEKORRA JUHEND.**Riietus ja käitumine.**

1. Paraadile sõitjad kaitseliitlased peavad olema Kaitseliidu vormis. Kooliõpilased võivad olla erariides oma kooli vormimütsiga. Kaitseliitlased metsateenijad võivad olla oma ameti vormis. Kõigil peab kaasas olema Kaitseliidu puhas ja korras kaelint, mida kantakse ainult paraadil.

2. Kodus aegsasti enne Tallinna sõitu seada riided korda, puhastada ja triikida. Kaasas olgu riide- ja saapahari (võib kokkuleppel 5—6 mehe peale olla üks hari), millega Tallinnas riideid ja jalanõusid puhastada.

3. Tallinnas liikudes ja teel pikematel peatustel vagunist lahkudes, kus see lubatud, kaitseliitlased peavad olema korralikult riietatud. Pole lubatud liikuda tänavail ja viibida avalikkudes kohtades (Laulupeoplatsil, etendustel, söögimajades jne.) vöörihmata, kraehaagid või nõöbid lahti, riided tolmused, müts kuklas või teisel kõrval jne. Iga pealiku kohus on märgata korratult riietatud kaitseliitlast ja teha temale meeldetuletus (nõöbid, haagid kinni panna, riided puhastada, vöörihm korralikult vööle seada jne.).

4. Käitumises iga kaitseliitlane olgu korrektne ja viisakas, eriti vanemate pealike, ohvitseride, endast vanemate kaaskodanikkude ja naisisikute vastu

(vagunis, trammis anda istekohta, tänaval anda teed, olla tähelepanelik jne.).

5. **Alkoholsete jookide tarvitamine raudteesõidul vagunis, jaama puhvetis ja Tallinnas enne paraadi on absoluutselt keelatud.**

Üldse alkoholi tarvitamises oldagu tagasihoidlik niivõrd, et selle tarvitamist kaitseliitlase juures poleks märgata. Viinastanud olekus viibimine avalikudes kohtades ja teiste seas on keelatud. Iga pealiku ja kaitseliitlase kohus on kutsuda korrale oma kaaskaitseliitlast, kes enese „unustab“ ja vajaduse korral teda saata oma ešloni korrapidaja korraldusse.

6. 23. ja 24. juunil on Tallinnas väljasaadetud kaitseliidu patrullid, kes on Kaitseliidu vormis, varustatud vastava tunnistusega ja kollase käelindiga vasakul käel. Iga kaitseliitlane on kohustatud täitma patrulli korraldusi kui oma pealiku käske.

Viibides raudteesõidul.

1. Viibides raudteesõidul iga kaitseliitlane peab täitma oma vagunivanema, ešloni korrapidaja ja ešloni pealiku käske ja korraldusi.

2. Kaitseliitlane ei tohi segada raudteeametnikkude teguviisi, vaid peab täitma nende ametikäske, sest need käivad raudtee liiklemise kohta.

3. Iga kaitseliitlane mingi jaama aegsasti ja asugu rongile kohe pärast vastavat signaali. Tallinna sõitmiseks vähemates jaamades asuda rongile kohe pärast rongi peatumist.

Iga kaitseliitlane peab teadma oma vaguni numbrit.

Liikuvale rongile minemine ja liikuvalt rongilt mahahüppamine on absoluutselt keelatud ja karistatav.

4. Vagunist lahkumine vastava loata on keelatud.

5. On keelatud vagunist pea, käte või jalgade väljasirutamine, esemete ja asjade väljaloopimine sõidu ajal ja jaamades, asjata signaalide andmine jne.

6. Jaamas teise rongi möödumise ajal ei tohi viibida raudteeliinil, vaid asuda vagunis või jaama platvormil.

7. **Relv hoida vagunis püramiidis või nii, et seda ei rikota.**

8. Õnnetu juhtumi korral pöörduda ešloni arsti poole, kes asub ešloni pealiku vagunis.

Paraadil.

1. **Paraadilt puudumine, välja arvatud majandus- ja valvekorraperonaal, on keelatud.**

2. Iga kaitseliitlane peab teadma, missuguse üksuse koosseisu, missuguses riietuses ja relvastuses tal paraadil tuleb esineda.

3. Üksuse kogunemiskohas paraadile minekuks oldagu õigel ajal kohal. Enne vaadata järele ja puhastada riided ja saapad, ajada habe.

Enne rivisse minekut rahuldada füsioloogilised tarvidused, teades, et rivis tuleb olla pidevalt 4—5 tundi.

4. **Paraadil olgu sirge seisak, julge vaade, mehine ja taktikindel samm.**

Tallinnas vaguneis ühiskortereis.

1. Hommikul tõustes lükata kokku magamisõled, panna kokku magamisriided ja puhastada vagunivanema korraldusel.

2. Hommikul pesta silmad, puhastada riided ja saapad ja teha tualetti.

3. Sööma minna selleks määratud ajal ja järjekorras („sabas“).

4. Ei tohi lärmitseda ega rikkuda teiste rahu.

5. Tulekahju korral teatada sellest ešloni korrapidajale ja Tallinna tuletõrjele, tel. nr. 03.

6. Arstiabi saamiseks pöörduda sanitaarpunkti, mis asub ešloni staabi vagunis. Raskete õnnetujuhtumite korral kutsuda välja sanitaarauto, tel. nr. 04.

7. Loomulikke vajadusi võib rahuldada ainult selleks määratud kohas.

SANTAARALA ÜLDJUHEND.

1. Sanitaarala üldjuhiks Tallinnas on Tallinna Maleva sanitaarpealik dr. B. V o o g a s, tema abi ja asetäitja dr. K. P e d u s a a r.

Käsunduspealikuks sanitaaralal on pealik J. S u i t s — Tallinna Maleva staabist.

2. Alatine sanitaarpersonaali reservi ja sanitaarvarustuse asukoht on Tallinna Maleva majas, arstitoas, Kaarli tän. 10, telefon 451-92.

3. Sanitaartenistusala informatsiooni-punkti asukoht on Tallinna Maleva staabis, Kaarli tän. 10, telefon 451-92 ja 412-96.

4. Haigemaja ravi vajavad kaitseliidu liikmed saata arstidel Sõjaväe Keskhagemajja, Linna Keskhagemajja ja erakorraliselt ka erahaiglatesse vastava saatekirjaga.

5. Sanitaarauto väljakutse on telefonil 04.

6. Ešlonides ja Harju ja Saaremaa malevate ühiskortereis korraldab sanitaartenistust ešloni arst (sanitaarpealik) nii sõidu ajal kui ka Tallinnas oleku ajal.

7. Sanitaarpunktid öökortereis ja puhkekohtades on järgmistes kohtades:

a) I Tütarlaste Gümnaasiumis, Narva mnt. 1.

b) Saksa kultuurvalits. koolimajas, Luise t. 3-a.

c) Merikoolis, U. Sadama tän. 11-a.

Öökortereis ja puhkekohtades on alatine sanitaarvalvepunkt (SP) 1—2 samariitlast. Öökortereis sanitaarpunktis käib öde kaks korda päevas kella 0800—0900 ja kella 1900—2100. Arsti SP alatiselt kohal ei ole, kuid arst on alati kättesaadav telefoni teel.

PIDUSTUSTE ÜLDKAVA TALLINNAS 22.—25. 06.

1938. a.

Kesknädalal, 22. juunil, kell 2130 — A. Kapp'i oratoorium „Hiib“ Estonia Muusika segakoori ja Estonia orkestri ettekandel, Kaarli kirikus.

Kesknädalal, 22. juunil, kell 2130 — H. Raudsepa näidend „Vedelvorst, „Estonia“ teatris.

Neljapäeval, 23. juunil, Võidupühal, kell 0700 — Äratismäng, platsidel.

- Neljapäeval, 23. juunil, Võidupühal, kell 0900 — Kaitse-
liidu paraad, Vabadusväljakul.
- Neljapäeval, 23. juunil, Võidupühal, kell 1330 — Lau-
lupeo rongkäigu kogunem., Vabadusväljakul.
- Neljapäeval, 23. juunil, Võidupühal, kell 1400 —
Rongkäigu algus, Vabadusväljakult Lauu-
väljale.
- Neljapäeval, 23. juunil, Võidupühal, kell 1600 — Lau-
lupeo I kontsert, Lauulväljal.
- Neljapäeval, 23. juunil, Võidupühal, kell 2030 — E.
Aava ooper „Vikerlased“, „Estonia“ teatris.
- Neljapäeval, 23. juunil, Võidupühal, kell 2245 — H.
Visnapuu vabaõhunaidend, Lauulväljal.
- Reedel, 24. juunil, Jaanipäeval, kell 1200 — Sümfoo-
niakontsert, „Estonia“ kontsertsaalis.
- Reedel, 24. juunil, Jaanipäeval, kell 1200 — Võimle-
mise- ja rahvatantsupidustus, Staadionil.
- Reedel, 24. juunil, Jaanipäeval, kell 1600 — Lauu-
peo II kontsert, Lauulväljal.
- Reedel, 24. juunil, Jaanipäeval, kell 2030 — Operett
„Tatra tüdruk“, „Estonia“ teatris.
- Reedel, 24. juunil, Jaanipäeval, kell 2300 — Vaba-
õhuetendus, Lauulväljal.
- Laupäeval, 25. juunil, kell 1600 — Lauulupeo III kont-
sert, Lauulväljal.
- Laupäeval, 25. juunil, kell 2030 — Operett „Tatra
tüdruk“, „Estonia“ teatris.

SOODUSTUSI KAITSELIIDU LIKMEILE VÕIDU- PÜHA JA XI ÜLDLAULUPEO PIDUSTUSIL.

Võidupühal, 23. juunil s. a. Tallinnas Kaitseliidu paraadist osavõtjad kaitseliitlased, Naiskodukaitse liikmed ja noorte kotkaste ja kodutütarde juhid (täiskasvanud) pääsevad Üldlauupeo kontsertidele soodustatud tingimustel, ja nimelt: et pääseda soovitud kohale, maksavad nad pileti nominaalhinnast üks aste madalamat, s. o. järgmise odavama koha pileti hinna. Noored kotkad ja kodutütred maksavad 50% pileti nominaalhinnast. See soodustus on arvatud kõigile pileti liikidele.

Pääsmete hinnad Üldlauupeole.

Abonementpiletid kolme esimese koha peale kolmeks päevaks	Nominaal-hind Kr.	Kaitseliidu täiskasva-nuile kr.	Kaitseliidu noortele kr.
1. koht	6.—	5.—	3.—
2. „	5.—	4.—	2.50
3. „	3.75	3.—	1.90
Üksikpääsmed:			
1. koht	2.50	2.—	1.25
2. „	2.—	1.50	1.—
3. „	1.50	1.—	0.75
4. „	1.—	0.70	0.50
5. „	0.70	0.40	0.35
6. „	0.40	0.40	0.20

Lauulupeo ajal lauluväljal korraldatavale vabaõhuetendusele pääsevad Kaitseliidu liikmed — noored ja vanad — vormiriietuses või liikmekaardi ettenäitamisel kõigile kohtadele 50% hinnaalandusega.

Pääsmete hinnad vabaõhuetendusele.

	Nominaal-hinnad kr.	Kaitseliidu liikmeile kr.
1. koht	1.50	0.75
2. „	1.—	0.50
3. „	0.50	0.25

Soodustuspiletite müügiks avatakse Kaitseliidu Peastaabi poolt Tallinnas 22.—24. juunini eelmüügikohad telkides Tallinna Maleva õues, Kopli jaamas ja Tallinn-Väike jaamas.

Müügikohad on avatud järgmistel kellaaegadel:

Tallinna Maleva õues Tallinna, Harju, Saaremaa, Järva Malevate ja Kaitseliidu noortele — 22. juunil 9—13 ja 15—20; 23. juunil 6—7 ja 11—13; 24. juunil 9—13.

Kopli jaamas laiarööpmelise kaudu tulevaile ešeloniidele — 22. juunil — 18—22; 23. juunil 5—7 ja 11—13; 24. juunil 9—13.

Tallinn-Väike jaamas kitsarööpmelise kaudu tulevaile ešeloniidele — 22. juunil — 19—22; 23. juunil 5—7 ja 11—13; 24. juunil 9—13.

Soodustuspiletid, mis varustatakse Kaitseliidu pitsatiga, on maksvad Kaitseliidu, Naiskodukaitse ja Kaitseliidu noorte organisatsiooni liikmeile vaid organisatsiooni vormi kandmisel või erariietes liikmekaardi ettenäitamisel. Et vältida eelmüügikassade juures üleliigset tungi, seepärast on vajalik, et soodustuspiletite soovijad juba teel Tallinna endale selgitaks, missugustele pidustustele nad minna soovivad, kui kalleid pileteid nad kavatsesid lunastada ning organiseeriks selleks vastavaid gruppe pileti ühiseks ostmiseks.

Piletite ostugruppide organiseerimine viia läbi malevapealikute korraldusel üksuste pealikute läbi.

Ühenduses Võidupüha ja XI Üldlauupeo pidustustega, korraldatakse Eesti Turismi Ühingu poolt Kaitseliidu ja laulupeo tegelastele koos väliskülalistega mitmesuguseid ring- ja väljasõite Tallinna ja ümbrusega tutvumiseks.

23. juuni õhtul, 24. ja 25. juuni hommikul kell 0900—1130 ja samade päevade õhtul pärast laulupeo lõppu korraldatakse Tallinna sadamast jäälohkuja „Suur Tõlliga“ väljasõit merele. Sõiduhind on eraisikuil kr. 1.— ja kaitseliitlasil vormis kr. 0.50 inimeselt.

23., 24. ja 25. juunil korraldatakse autobustel ringsõit Tallinna ja ümbrusega tutvumiseks. Väljasõit kõikidel päevadel kell 0900 kino „Arsi“ eest. Piletite hind kr. 2.50 ühes juhtimise ja sisseminekuga kohtadesse, kus maksu nõutakse. Ringsõidul külastatakse Tallinna maa-aluseid käike, Tornideväljakut, Pikka Hermanit, Kadriorgu, Piritat, Kloostrimetsa jne.

M ä r g e: organisatsioonide nimetuste lühendused on:

Kaitseliidu (KL);
Noorte Kotkaste (NK);
Naiskodukaitse (NKK) ja
Kodutütarde (KT).

K. Sa ar,
Kolonel-leitnant,
Harju Maleva pealik.

Maleva pealiku käskkirjad

HARJU MALEVA PEALIKU KÄSKKIRI Nr. 33.

Tallinnas, 13. juunil 1938. a.

§ 1.

Purilennu A klassi ulatuses sooritasid katsed 15. mail s. a. Kuusalu malevkonna purilennu salgast järgmised kaitseliitlased: Raol Niilis, Helmuth Niilis, Hermann Niilis, Harald Raja, Evald Raja, Nikolai Nääripä ja Paul Lintrop.

Õiendus: ljh. Nr. 34.

§ 2.

Luban korralisele puhkusele Lohusalu luurer. pealiku Edgar Milt'i — 14. kuni 20. juunini s. a. Edgar Mitt'i äraolekul täita rühma pealiku kohuseid kl. Ed. Iter'il.

Õiendus: ljh. Nr. 120.

§ 3.

Vabastan ametkohtadelt:

1) Rävvala malevk.: K. Kirsimägi — malevk. üldrühma pealiku kohalt ja Ed. Roosma — varahoidja kohalt, mõlemad arvates 1. juunist s. a.

2) Harju-Risti üks. rhm.: Johannes Mikkov — üks. rhm. pealiku abi kohalt ja Oskar Dellmann — 2. jao pealiku kohalt ning Johannes Rooslaane — 3. jao pealiku kohalt, kõik arvates 1. apr. 1938. a.

3) Paldiski komp.: Valdu Leetmaa — valvepaat Nr. 2 plk. kohalt, arvates 1. maist s. a.

4) Järvakandi teh. üks. rhm.: Karl Epner — 1. jao pealiku kohalt, arvates 1. juunist s. a. Martin Aasaväli — 2. jao pealiku kohalt, arvates 1. juunist s. a.

5) Tuula üks. rhm.: Johannes Pahkjalg — 1. jao pealiku abi kohalt, arvates 20. maist s. a.

6) Iru kompanis: Oskar Kivikangur — I rühma 2. jao pealiku abi kohalt; Rudolf Käspri — II rhm. 1. jao pealiku abi kohalt; Johannes Sepp — II rhm. 2. jao pealiku kohalt; Gustav Vain — II rhm. 2. jao pealiku abi kohalt ja Jüri Jalakas — II rhm. 3. jao pealiku abi kohalt, kõik arvates 8. juunist s. a.

§ 4.

Kinnitan ametkohtadele:

1) Iru kompanis: Valdik Tamm — I rühma 1. jao pealikuks ja Al-der Milk — temale abiks; Avo Peetrimägi — I rhm. 2. jao pealikuks ja Valter Pohl — temale abiks; Voldemar Kruus — I rhm. 3. jao pealikuks ja Aarne Sihiste — temale abiks; Gustav Tuisk — II rhm. 1. jao pealikuks ja August Soo — temale abiks, kõik arvates 8. juunist s. a.

2) Tuula üks. rhm.: Alfred Puhm — 1. jao pealiku abiks; Johannes Pahkjalg — 2. jao pealiku abiks; Johannes Kaup — 3. jao pealikuks; Vold. Laaneste — 3. jao pealiku abiks; Johannes Pöldvere — 4. jao pealikuks; Johannes Einaste — 3. jao laskejuhatajaks — kõik arvates 20. maist s. a.

3) Ingliste üks. rhm.: Paul Lohu — sidejao pealikuks ja Evald Ranniste — temale abiks, mõlemad arvates 1. juunist s. a.

4) Järvakandi tehaste üks. rhm.: Gustav Paits — 2. jao pealikuks ja Martin Aasaväli — 1. jao pealikuks, mõlemad arvates 1. juunist s. a.

5) Lohusalu üks. luurer.: Edgar Milt — rühma pealikuks; Riho Milt — temale abiks; Eduard Iter — sideposti pealikuks, Ardo Migur — temale abiks; Robert Migor — sanitaarpealikuks; Johannes Loots — paadi pealikuks; Jaan Kaer — paadi pealikuks ja Johannes Kuusing — paadi plk. abiks, kõik arvates 20. maist s. a.

6) Kernu üks. rhm.: Evald Rannik — rühma pealiku abiks; Evald Rannik — 1. jao pealikuks; Arnold Ruus — 1. jao pealiku abiks; Ruudi Lumeküla — 2. jao pealikuks; Johannes Teek — 2. jao pealiku abiks; Ed. Hunt — 3. jao pealikuks ja Jakob Kuusemaa — 3. jao pealiku abiks, kõik arvates 17. maist s. a.

7) Paldiski rajoonis: Valdu Leetmaa — valverühma pealikuks; Ralf Aring — valverühma pealiku abiks (ühtlasi valvepaadi plk. edasi jäädes); Voldemar Kaselaan — Paldiski valvepaadi pealikuks, kõik arvates 1. maist s. a.

8) Harju-Risti üks. rhm.: Evald Põdra — üks. rhm. plk. abiks ja ühtlasi üks. rhm. sekretäriks, arvates 1. maist s. a.; Endel Luik — 1. jao pealikuks; Al-der Põlluaed — 1. jao pealiku abiks; Johannes Oks — 2. jao pealikuks; Oskar Dellmann — 2. jao plk. abiks; Albert Kasesalu — 3. jao pealikuks; Joh. Rooslaan — 3. jao pealiku abiks, kõik arvates 1. maist s. a.

9) Saku komp.: August Tamm — komp. plk. I abiks ja majanduspealikuks, arvates 22. maist s. a.

10) Hageri-Kohila mlvk.: Al-der Kõrv — laskurklubi esimeheks ja Johannes Parve — abimeheks, mõlemad arvates 9. juunist s. a.

11) Rävvala malevk.: Eduard Tohver — mlvk. üldrühma pealikuks; Ed. Roosma — majanduspealiku abiks; Julius Edesalu — relvurpealikuks; P. Margna — propaganda pealikuks; K. Kirsimägi — käskudetäitjaks pealikuks ja J. Koppel — varahoidjaks, kõik arvates 1. juunist s. a. G. Mäesalu — Rävvala malevk. sanitaarrühma pealikuks, arvates 23. maist s. a.

§ 5.

Viin üle üksusest — üksusesse:

1) Artur Jõenurm — Laitse kompanist — Pääsküla-Tänasilma üks. rühma, arvates 2. veebr. s. a.

2) Arved Bruus — Juuru kompanist — Kurna üks. rühma, arvates 24. maist s. a.

3) Bernhard Lilleste — Kõnnu kompanist — Järvakandi I kompanisse, arvates 1. maist s. a.

4) G. Mäesalu — Staabi kompanist — Rävvala mlvk. üldrühma, arvates 1. apr. s. a.

§ 6.

Alljärgnevad kaitseliitlased on eestistanud oma nime ja perekonnanime, milline muudatus teha kõikides nimekirjades:

1) Alfred Einroos — „Heinroos“ — Paldiski komp.

2) Johannes Valdman — „Valdma“ — Ingliste ü.r.

3) Johannes Meister — „Jõeäär“ — „

- 4) Oskar Eheland — „Eherand“ — Ingliste ü. r.
- 5) Karl Johanson — „Järvalt“ — „
- 6) Johannes Grünbaum — „Kalda“ — Saue komp.
- 7) Alfred Poomann — „Poom“ — „
- 8) Johannes Tombak — „Toomsalu“ — „
- 9) August Marlandt — „Marjamaa“ — „
- 10) Al-der Ratberg — „Juhan Arulepp“ — „
- 11) Johannes Seljamägi — „Juhan“ — „
- 12) Ferdinand Sommer — „Soomre“ — „
- 13) Herbert Markus — „Margus“ — „
- 14) Ferdinand Markus — „Margus“ — „
- 15) Ferdinand Tiirvelt — „Jaan Tarve“ — „
- 16) Tõnis Leiter — „Leete“ — Rannaküla ü. r.

§ 7.

Harju Maleva koosseisust lugeda l a h k u n u k s alljärgnevad kaitseliitlased:

Juuru ratsa k-dost: Feliks Vainu — sv. teenistusse mineku tõttu, arvates 1. märtsist s. a.; Edgar Pranno — omal soovil, arvates 10. apr. s. a.

Kodasoo üks. merir.: Johannes Ojasuu — elukoha muutmise tõttu, arvates 15. maist s. a.

Saku kompanist: Valter Milkop — elukoha muutmise tõttu, arvates 25. apr. s. a.

Pääsküla-Tänasilma üks. rhm.: Osvald Sannik — omal soovil, arvates 28. nov. 1937. a.

Järvakandi teh. üks. rhm.: Johannes Art — elukoha muutmise tõttu, arvates 1. juunist s. a.

Juuru kompanist: Jaan Puhasmaa — omal soovil ja Eduard Roosimägi — elukoha muutmise tõttu, arvates 1. juunist s. a.

Keila Tehn. komp.: Oskar Ventsel, Martin Veeris, mõlemad sõjav. teenistusse mineku tõttu; Aavo Ridali — elukoha muutmise tõttu — arvates 1. apr. s. a.

Kohila kompanist: Rudolf Karu ja Johannes Viirsalu — mõlemad elukoha muutmise tõttu, arvates 1. maist s. a.

Staabi komp.: Oskar Mets — omal soovil, arvates 12. maist s. a.

Vihterpalu üks. rhm.: Heinrich Sinimäe — surma puhul, arvates 10. okt. m. a.

Ingliste üks. rhm.: Artur Virvelaid — elukoha muutmise tõttu, arvates 13. maist s. a.

Harju-Risti üks. rhm.: Al-der Fliesmann, Eduard Härms, Bernhard Murakas, Voldemar Norman, Arnold Neuvald, Joh. Neuvald, Elmar Tein, Joh. Vaheman, K. Valdma — kõik arvates 1. maist s. a.

Saue kompanist: Heinrich Beekmann, Johannes Muugamäe, Gustav Pehman, Arnold Kilgas, August Silma, Georg Peetson — kõik elukoha muutmise tõttu; Alfred Sams, Paul Sams, Arnold Palm ja Helmut Einpaul — kõik sõjav. teenistusse mineku tõttu, arvates 17. maist s. a. ja Herbert Kärner — omal soovil, arvates 17. maist s. a.

§ 8.

Alljärgnevad tegevliikmed lugeda toetajateksliikmeteks:

- 1) Richard Jukk — Staabi kompanist — arvates 20. maist s. a.
- 2) August Toom — Staabi kompanist — arvates 1. juulist s. a.
- 3) August Lehman, Herbert Lilleleht ja Eduard

Neuvald — kõik Harju-Risti üks. rühmast — arvates 13. maist s. a.

Harju Maleva Kuimetsa üks. rühma kl. Voldemar Soodla lugeda kaitseliidust väljajäetetuks, arvates 9. juunist s. a.

Õiendus: ljh. Nr. 114.

K. Sa ar,
Kolonel-leitnant,
Harju Maleva pealik.

HARJU MALEVA PEALIKU KÄSKKIRI Nr. 34.

Tallinnas, 15. juunil 1938. a.

§ 1.

Harju Maleva koosseisu lugeda vastuvõetuks alljärgnevad kodanikud:

Leesi üks. merirühma: Evald Jõgi, Oskar Kalgovere ja Harald Jakula — kõik arvates 1. juunist 1938. a.

Triigi kompanisse: Hans Kull — arvates 15. juunist s. a.; Edgar Vilba, Johannes Teeveer, Voldemar Vahemäe, Voldemar Hurt, Johannes Sumla, Martin Vanatoa, Anton Liimand ja toetajaksliikmeks August Soone — kõik arvates 1. juunist s. a.

Saue kompanisse: Ilmar Ojaro, Aleksei Pall, Evald Viisileht, Al-der Kivilaid, Voldemar Növer ja Helmut Einpaul — kõik arvates 1. juunist s. a.

Anija kompanisse: Endel Agurauja ja Ferdinand Põldaru — mõlemad arvates 1. juunist s. a.

Kloostri kompanisse: Oskar Valdmees — arvates 1. juunist s. a.; Gustav Puumeister ja Johannes Röömer — mõlemad arvates 1. juunist s. a.

Kohila paberiv. üks. rühma: Elmar Paderik ja toetajaksliikmeks Verner Giesse — mõlemad arvates 24. maist s. a.

Kernu üks. rühma: Jaan Karp — arvates 1. juunist s. a.

Valtu kompanisse: Evald Ilmjärv ja Kristof Susi — mõlemad arvates 1. juulist s. a.

Tuula üks. rühma: Eduard Kook — arvates 1. juunist s. a.

Saku kompanisse: Voldemar Neem — arvates 1. juunist s. a.

Keila Tehn. kompanisse: Hugo Kobrusepp, Elmar Nurm, Artur Sagur, Ruho Tippo — kõik arvates 1. juunist s. a.

Kurna üks. rühma: Nikolai Vanaselja ja Martin Kalvet — mõlemad arvates 25. maist s. a.

Rae üks. rühma: Juhan Karulaane — arvates 25. aprillist s. a. ja Johann Tamm — arvates 22. V. 1938. a.

Ellamaa üks. rühma: Al-der Kullang — arvates 1. juunist s. a.

Raasiku kompanisse: Oskar Allik, Kaarel Piirlaid — mõlemad arvates 1. juunist s. a.

Klooga üks. rühma: Enno Alter — arvates 1. juunist s. a.

Harju-Risti üks. rühma: Johannes Teinmaa — arvates 1. juunist s. a.

Alavere kompanisse: Gustav Ney — arvates 12. maist s. a.

Ingliste üks. rühma: Arnold Kurema, Artur Riismets, Evald Riismets ja Valter Riismets — kõik arvates 1. juunist s. a.

Staabi kompanisse: Rudolf Pehka — arvates 1. juunist s. a.

Raiküla kompanisse: Erich Nuga — arvates 1. juunist s. a.

Lohu üks. rühma: Adolf Lilla ja Arnold Leht — mõlemad arvates 1. juunist s. a.

Lohusalu üks. luurer.: Voldemar Selge, Voldemar Üpraus ja Oskar Oja — kõik arvates 1. juunist s. a.

Iru kompanisse: Karl Viikholm, Karl Roostalu, Aksel Mooses, Harald Veetõusme ja Hans Oja — kõik arvates 1. juunist s. a.

Kõnnu kompanisse: Sigard Epner ja Evald Raja — mõlemad arvates 1. juunist s. a.

K. Saar,
Kolonel-leitnant,
Harju Maleva pealik.

Maleva pealiku korraldused

I.

Ksk. 29. märtsist Nr. 19 on Saku kompani kontrollkogunemise kokkuvõttes tähendatud: „Vähene osavõtt oli tingitud asjaolust, et Saku vabrik juhatuse ei vabastanud neid kaitseliitlasi, kes teenivad vabrikus“. Samas ksk. on Jõeletme kompani kontrollkogunemise kokkuvõttes tähendatud: „Vähene osavõtt on tingitud asjaolust, et Jägala puupapi vabrik juhatuse ei võimaldanud kaitseliitlastel — vabriku töölistel kontrollkogunemiseks osa võtta“. Kuna eelpool nimetatud vabrikute juhatustelt pole küsitud kaitseliitlaste vabastamist, siis ksk. avaldatud kokkuvõtet selles osas mitte lugeda. Edaspidiste arusaamatuste ärahoidmiseks üksuste pealikel tuleb pöörata otsekohe mõne vabriku juhatuse liikme poole suusõnal või kirjalikult vabrikuteenijate-kaitseliitlaste vabastamiseks, äratähendades, kui pikaks ajaks on vajalik kaitseliitlasi teenistuskohuste täitmisest vabastada. —

K. Saar,
Kolonel-leitnant,
Harju Maleva pealik.

Teadaanded

I.

Avaldan teadmiseks ja täitmiseks Kaitseliidu ülema ringk. 17. V. s. a. Nr. 115-R:

„Riigihoidja poolt on antud dekreedina 19. aprillil 1938. a. laskeplatside seadus, mis avaldatud RT 1938, 40, 367.

Laskeplatside seaduse mõiste kohaselt Kaitseliidu laskerajad kuuluvad alatiste laskeplatside alla ja nende avamist lubab Kaitseliidu ülem.

Laskeplatside seadus näeb ette, et Kaitseliidu laskeplatsid registreeritakse Kaitseliidu Peastaabis. Enne laskeplatside seaduse jõustumist avatud laskeplatsid tulevad registreerida hiljemalt kolme kuu jooksul, s. o. kuni 22. juulini s. a.

Kuna malevad esitasid Peastaapi möödunud aasta lõpul minu ringkirja 01. 03. 37. a.nr. 10 kohaselt vajalikud materjalid, mida näeb ette „Laskeplatside seaduse § 17“, siis teistkordset materjalide saatmist

laskeradade kohta mitte teha, vaid Peastaap loeb kõik laskerajad, mille kohta malevad esitasid seaduses ettenähtud materjalid, Peastaabis registreerituks.

Edaspidi, uute laskeradade asutamisel, laskeraja registreerimiseks saata Peastaapi „Laskeplatside seaduses § 17“ ja ringkirjas 01. 03. 37. a. nr. 10 tähendatud andmed. Laskmisi uutel asutatavatel laskeradadel võib alata pärast seda, kui laskerada on Peastaabis registreeritud ja Kaitseliidu ülem laskeraja avamiseks loa annab.

Kõigi praegu olemasolevate ja tulevikus avatavate Kaitseliidu alatiste laskeradade piiride ja laskeageade tähistamiseks võtta tarvitusele järgmised abinõud:

- 1) laskerajale seada üles silt, millel on punase värviga joonis — kaks ristamisi sõjapüssi ja pealkiri „...Laskerada“ („Laskeraja nimetus“).
- 2) Laskeplatside ja -radade maapiirid tähistada nähtavatele kohtadele üles seatud tähismärkidega, nagu hoiatuslauad, tulbad, tõkestustraat peale selle suuremate alatiste laskeplatside metsa või võsa läbivatele piirkoontele sisse ajada 3—10 meetri laiused sihid. Tulpadele ja hoiatuslaudadele teha punase värviga trükitähedega pealkiri „Laskerada — läbikäik keelatud.“
- 3) Laskeplatside veepiirid, see on: laskerajad mere-, suure järve jne. ääres, kus laskesuund on veekogule ja puudub kuulipüüde vall, tähistada kaldal või vees punaste lippudega, tähisvaiadega või toodritega. Laskmistel veekogudele panna laskmise ajaks alati välja valvepostid.
- 4) Laskeplatsi (rada) maaala läbivad teed sulgeda piiritähistega pealkirjadega (valgel tahvel punase kirjaga): „Laskerada — läbikäik keelatud“. Vajaduse korral sulgeda teed veel tõkestusabinõudega nagu: põiklatid, põiktraat Neil laskeradadel, kus pole võimalik teesid ja läbikäike sulgeda p. 4 tähendatud viisil (laskerajad eramaadel), panna laskeraja julgestamiseks laskmise ajaks alati välja vaatluspostid.
- 5) Laskmiste ajaks asetada laskeplatsile (laskerajale) nähtavale kohale:
  - a) päeval — punane lipp,
  - b) öösel — punane tuli.

Kõik laskeradade tähised: sildid, tulbad, hoiatuslauad, lipud jne., peavad olema soliidsed ja puhtalt valmistatud.

Laskeradade tähistamine viia läbi 1. nov. 1938.

Juhtudel, kui laskmisi peetakse laskeplatsil või laskerajal, mille piire ega laskeagegu pole võimalik määrata ega tähistada ülaltoodud viisil, teostada julgustust vaatlusega.

Ümbruskonna elanikele teatavad malevate pealikud kohaliku politseivõimu või omavalitsusasutise ja kohaliku ajalehe kaudu:

- 1) alatiste laskeplatside (laskeradade) asutamisest ja laskmiseks avamisest, nende piiridest ja tähistamisviisidest,
- 2) ajutiselt kasutatavate laskeplatside laskeageadest, piiridest ja piiride tähistamisviisidest.“

K. Saar,
Kolonel-leitnant,
Harju Maleva pealik.

Ü p p e a l a.

Avaldan käsitamiseks sõjalise iseloomuga võistluste määrused, millede järgi malevkondades, kompanides ja üksikutes rühmades korraldada võistlusi.

„Üleriiklikud Kaitseliidu sõjalise iseloomuga võistlused.“

Võistlusmäärused.

1. Üldmäärused.

§ 1.

Võistluste kava.

Üleriiklikud kaitseliidu sõjalise iseloomuga võistlused peetakse järgmise võistluskavaga:

1. patrullivõistlus;
2. sõjaline kolmevõistlus;
3. laskurjagude rännakvõistlus;
4. ratturjagude rännakvõistlus.

§ 2.

Võistlustest osavõtt.

Võistlustest võib iga malev võtta osa:

1. patrullivõistlustest — ühe 4-ja mehelise patrulliga,
2. sõjalisest kolmevõistlusest — 5 võistlejaga,
3. laskurjagude rännakvõistlustest — ühe 8-sa mehelise laskurjaoga,
4. ratturjagude rännakvõistlusest — ühe 8-sa mehelise ratturjaoga.

§ 3.

Võistlejate märkimine eraldusnumbritega.

Kõik võistlejad märgitakse eraldusnumbritega. Igale võistlejale antakse number, mis kinnitatakse rinnale. Peale numbrite antakse igale meeskonna koosseisus osavõtvale võistlejale veel maleva nimetus, kuhu mees kuulub. Maleva nimetus kinnitatakse rinnale, eraldusnumbrist kõrgemale.

§ 4.

Võistlejate tervislike seisukorra kontroll.

Laskur- ja ratturjagude rännakvõistlustest osavõtjad kuuluvad arstlike kontrolli alla, mis peab kindlaks määrama iga üksiku võistleja rännakvõistlusest osavõtu kõlblikkuse.

Laskur- ja ratturjagude rännakvõistlustest osavõtjate tervislike seisukorra kontroll rännaku kõlvlikkuse kohta sünnib kohapeal malevates, maleva või maleva allüksuse arsti poolt enne meeskonna väljasaatmist. Iga meeskonna vanem esitab võistluskohale jõudmisel võistluste sekretärile arsti tõendused, millistes on tähendatud iga üksiku võistleja kohta arstlike järelevaatuse tulemused rännakvõistluse kõlblikkuse seisukohalt ja võistlusaluba.

Arstlike järelevaatuse ja loata osavõtjad võistelda ei saa.

§ 5.

Esindus.

Iga malev määrab võistlustele oma huvide kaitseks ühe esindaja ja sellele 2 abi, kelledest esindaja viibib patrull- ja sõjalise kolmevõistluse juures, esimene abi ratturjagude juures, teine abi — laskurjagude juures. Esindaja abideks võib määrata ka võistlejaid. Esindaja ja selle abid peavad olema varustatud vastava kirjaliku volitusega.

§ 6.

Auhinnad.

Sõjalises kolmevõistluses saavad esimesed viis parimat võistlejat individuaalauhinnad ja järgmised viis diplomid. Esimene võitja saab kaitsmiseks Sõjaministri rändauhinna — hõbedast kapa. Teine võitja saab kaitsmiseks E. ja J. Aavik'u rändauhinna — hõbedast kapa.

Patrullivõistluses saavad esimese kolme parema meeskonna koosseisu kuuluvad võistlejad individuaalauhinnad. Esimene võitja meeskond saab kaitsmiseks Tallinna Linnavalitsuse rändauhinna — hõbekarika.

Laskur- ja ratturjagude rännakvõistluses saavad esimese kolme parema meeskonna koosseisu kuuluvad võistlejad individuaalauhinnad. Laskurjagude rännakvõistluses saab esimene võitja laskurjagu kaitsmiseks Tartu Linnavalitsuse rändauhinna — nahast albumi. Samal ajal teine võitja laskurjagu saab kaitsmiseks Tartu Naiskodukaitse rändauhinna — külvaja kuju.

Ratturjagude rännakvõistluses saab esimene võitja ratturjagu kaitsmiseks Poola Küttide Liidu rändauhinna — hõbedast karika.

2. Erimäärused.

§ 7.

Patrullivõistlus.

Patrullivõistlus teostatakse Kaitseliidu Peastaabi poolt 1. märtsil 1937. a. ringkirja nr. 661/R juures malevatele saadetud „K. L. Patrullivõistluse määruste“ kohaselt.

§ 8.

Sõjaline kolmevõistlus.

Sõjalisest kolmevõistlusest osavõtjad peavad olema rietatud ja varustatud järgmiselt:

a) riie t u s:

- 1) Kaitseliidu vormikuub (frentš või suvipluus). On lubatud ka vanas vormilõikes;
- 2) kaitsel. vormipüksid, säär- või pikadpüksid;
- 3) säärsaapad või poolsaapad. Säärpükste juures on lubatud ka tarvitada poolsaapaid ühes sääresidemetega või pikkade sukkadega.

Kõik saapad peavad olema harilikud tänava saapad. Igasugused muud tüüpi saapad, nagu jalgpalli, maadluse, jooksu, poksi, võimlemise jne. kerged saapad ei ole lubatud. Samuti ei ole lubatud igasugused kingad.

- 4) Kaitseliidu suvimüts.

b. relv ja varustus:

- 1) harilik sõjaväepüss, jalaväe tüüpi (K.L. M. § 12 p. 1);
- 2) vöörihm õlarihmaga;
- 3) üks padrunitasku 5 lahingupadrunita (padrunid annab iga malev oma võistlejaile);
- 4) käsigranaat „Mills“ (muretseb Peastaap).

Sõjaline kolmevõistlus koosneb: a) 1000 m jook-
sust, b) laskmisest 200 m peale, d) granaadi kaugus-
viskest.

Võistleja on asetatud lähte, tulejoone läheduses. Lähetaja poolt antud paugu järele pannakse stopperid (sekundimõõtjad) käima ja ühtlasi algab võistleja liikumist oma äranägemise järele kas joostes või käies võistluskorraldajate poolt kättenäidatud suunas.

Liikumise suunas 500 m kaugusel väljamineku kohast on värvilise lipuga märgitud pöördepunkt. Jõudes pöördepunktini peab võistleja sellest vasakut kätt ümber minema ja tulnud teed tagasi liikuma, s. o. tulejoone suunas. Liikumisel varjumist arvesse ei võeta. Jõudnud tulejoonele, laeb võistleja püssi 5 padrunita temal kaasasolevast padrunitagavarast ja laseb 5 lasku vabaasendist kaelt temale korraldaja poolt näidatud 200 m kümneringilisse märklauda (K. L. M. joon. nr. 9.). Iga võistleja jaoks on araldi märklaud. Peale viimast lasku suleb võistleja luku, ja kesti korjamata tõuseb püsti ja heidab temaga kaasasoleva „Mills“ granaadi (oma äranägemise järele kas hooga või hoota) ära viskejoonelt võistluskorraldajate poolt temale näidatud suunas. Granaadi mahakukkumise silmapilgul lüüakse stopperid seisma. Kui võistleja granaati visates ära viskejoonest ühe jalaga üle astub, arvatakse viske tagajärjest maha 1 m. Kahe jalaga üleastumisel viske tagajärge arvesse ei võeta. Granaadiheitte juures on püssi hoidmise ja kandmise viis vaba, s. o. püss võib olla käes, seljas, rihmal, kaelas, toetuda püssiga maapinnale jne. Püssi ei ole lubatud ära panna.

Tagajärjed arvestatakse võistluse peale kulunud aja järele, s. o. silmapilgust, mil liikumine algab ja lõpeb silmapilguga, mil granaat puudutab maad. Üldisest ajast arvatakse maha aja peale ümberarvatud laskmise ja granaadiviske tagajärjed järgmiselt:

a) l a s k m i n e: iga tabamus 3 sek., korratud tabatud ringi numbri peale. Näit., üks tabamus 7-sse ringi — võistleja saab ajaedu 21 sek. (3×7), või 3 tabamust $\frac{1}{10}$, $\frac{3}{7}$, $\frac{1}{5}$ kogusumma 66 sek.; $(3 \times 10) + (3 \times 7) + (3 \times 5)$. 0 Tabamus lisab juure ajale 1 min.

b) g r a n a a d i k a u g u s v i s k e — iga täismeter kaugust annab 1 sek. ajaedu. Poolikud meetrid arvestatakse järgmiselt: 1 kuni 49,9 cm arvesse ei võeta; 50 kuni 99,9 cm arvestatakse ühe meetri eest. Näit.: granaadi kaugus 35,87 cm, seega ajaedu 36 sek.

Lõpptagajärg kujuneks välja järgmiselt:

Üldine aeg võistluse täitmisel 5 min. 32 sek.

Tabamusi laskmises 4 — $\frac{1}{10}$, $\frac{1}{8}$, $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{1}$, seega ajaedu 66 sek. — 1 m 06 s. Granaadiviske tagajärg 36,70 mtr, seega ajaedu 37 sek. Kokku ajaedu 1 m. 43 s. Lõpptulemus: 5 min. 32 sek. — 1 min. 43 sek. = 3 min. 49 sek.

Juhul, kui kahel või rohkem võistlejal on ühesugune tagajärg, otsustab koha lasketagajärg.

Kui lasketagajärg paremust ei selgita, otsustab koha granaadiviske tagajärg.

Lähelt väljalaskmine sünnib vastavalt kohapealsetele oludele ja võistlejate arvule.

§ 9.

L a s k u r j a g u d e r ä n n a k v o i s t l u s .

Laskurjagude rännakvõistlusest võib iga malev osa võtta ühe 8-sa mehelse laskuriga, koosseisus:

1) jaopealikuid 1; 2 jaopealiku abisid 1; 3) laskureid 6: Kokku 8 meest.

Laskurjagude rännakvõistlusest osavõtjad peavad olema riietatud ja varustatud järgmiselt:

a) riietus:

1) Kaitseliidu vormikuub (frentš või suvipluus). On lubatud ka vanas vormilõikes;

2) Kaitseliidu vormpüksid, sääripüksid;

3) säärsaapad või poolsaapad. Säärpükste juures on lubatud ka tarvitada poolsaapaid ühes säärsidemetega või pikkade sukkadega (sukasäärtega).

Kõik saapad peavad olema harilikud tänavasaapad. Igasugused muud tüüpi saapad, nagu jalgpalli, maadluse, jooksu, poksi, võimlemise jne. kerged saapad ei ole lubatud. Samuti ei ole lubatud igasugused kingad.

4) Kaitseliidu suvimüts.

b. relv ja varustus:

Kõigi 8 mehe (kaasaarvatud jaopealik) relvastuseks on igal mehel: jalaväe tüüpi harilik sõjaväepüss (K. L. M. § 12 p. 1).

Vöörihm õlarihmaga, üks padrunitasku 10 lahingupadrunita (padrunid annab iga malev oma meeskonnale).

Igal laskuril peab kaasas olema taskuapteek (jootsidemed, nuuskpiiritus, vaseliin).

Laskurjagude rännaktee pikkus on umbes 35 km.

Laskurjagude rännaku marsruudi lähelt umbes 20 km kaugusel on puhkepeatust, kus on sunduslik 1-heitunniline peatus.

Peale puhkepeatust jätkab laskurjagu umbes 15—20 km rännakut, mille lõpuosas on laskerada, kus on laskmine ja sealt umbes 2 km kaugusel võistluse lõpp.

Lähe järjekorra määrab kindlaks Kaitseliidu Peastaap loosiga.

Lähel asuvad jaod kolonnis ühe kaupa, s. o. jaopealik lähte joonel, tema seljataga 6 laskurit ja siis jaopealiku abi.

Rännakul liiguvad jaod kolonnis ühekaupa, kahekaupa või trobikonnas, hoides paremat kätt teed, jättes vasakpoolse teosa vabaks järelejõudvate jagude läbilaskmiseks. Tee ummistamine ja liiklemise takistamine on keelatud. Juhul, kui rännaktee parempoolne osa ilmastiku tõttu või mõnel muul põhjusel tarvitamiseks kõlbmatu ehk raske (näit. liivane jne.) on lubatud kasutada tee keskkoha ja selle vasakpoolset osa, kuid mingisugisi takistusi ei tohiteha järelejõudvate ja mõõduvate jagude liikumisele, vaid vastavate märguannete või hüüde peale tuleb paremale hoiduda ja teed anda vabaks.

Liikumisekiirus ja -viis rännakul on vaba. Igas laskurjaos on lubatud maha jääda 1 võistlejal. Jaopealikul maha jääda pole lubatud. Seega puhkepeatusele jõudmisel ja rännakvõistluse lõpul võetakse jao aeg 7-da mehe järgi. Juhul, kui mahajäänud mees rännaku esimesel etapil (lähelt kuni puhkepeatuseeni) jõuab puhkepeatusele, enne jao lähet rännaku teisele etapile (puhkepeatusest — lõpuni), on lubatud mahajäänud mehel rännaku jätkata koos oma jaoga, väljudes puhkepeatusest (lähelt nr. 2) üheaegselt jaoga. On aga jagu 7-mehelises koosseisus lähelt 2 juba väljunud enne mahajäänud mehe jõudmist puhkepeatusele, ei ole temal lubatud rännakut jätkata, vaid ta loetakse väljalangenuks.

Jaopealiku mahajäämisel langeb see laskurjagu võistlusest välja.

Puhkepeatusele, laskerajale ja võistluse lõppu jõudmisel peavad laskurjaod (mitte alla 7 mehe) viimane 400 m liikuma koondrivi kolonnis ühekaupa (J. E. I § 82). Selleks vajaduse korral jaopealik 400 m alul peatub oma jao ja korraldab need korralikult rivisse.

Rännaku teisel etapil, s. o. puhkepeatusest lõppu mahajäänud mees võtab laskmisest osa vaid siis, kui ta on puhkepeatusest väljunud koos oma jaoga ja kui ta jõuab laskerajale oma jao koosseisus. Jõuab ta aga laskerajale hiljem, s. o. ei läbista viimast 400 m enne laskmist oma jao koosseisus, loetakse ta väljalangenuks teisel etapil ja tal ei ole lubatud osa võtta laskmisest ega teda ei loeta oma jao koosseisu kuuluvaks.

Lähel kontrollitud ja sealt väljumisel kaasasolevas riietuses, varustuses ja relvaga peavad võistlejad katma kogu võistlustee, läbistama peatuspunkti ja lõpu.

Igasugune võistlejate abistamine väljaspoolt on keelatud, s. o. relvade ja varustuse kandmine isikute poolt väljaspool meeskonda, liikuvate sõidukite järele liikumine nendest kinni hoides või nende toetudes.

Toidu ja joogi vastuvõtmine teel isikutelt väljaspool meeskonda on lubatud.

Vastastiku võivad ühe jao mehed üksteist abistada, s. o. üksteise relvi ja rakmeid võtta enda kanda, väsinuid toetada jne., kuid viimane 400 m enne puhkepeatust, laskerajal ja rännakvõistluse lõpul peab iga mees oma relvi ja rakmeid ise kandma, samuti pole lubatud siis üksteist toetada.

Laskmine toimub rännaku 2-sel etapil, s. o. rännakul puhkepeatusest lõppu.

Jaopealik laskmisest osa ei võta, kuid temal on lubatud tuld juhtida, jälgides kiikriga kuulide langemist ja nii kaasa aidata oma jao laskmisele. Kiikri tarvitamisel peab kiiker jaopealikul kaasas olema juba rännakvõistluse algusest, s. o. lähelt nr. 1 peale ja selle olemasolust peab jaopealik teatama lähetaajale lähelt nr. 1.

Laskmine sünnib 200 m kaugusel asuva märgi pihta. Märgiks on kaitseliidu kolmandikkuju (K. L. M. joon. nr. 3). Kogu jagu laseb ühte ja samasse märklauda. Laskmine sünnib vabast asendist. Iga võistleja laskude arv on 10. Laskmiseks tarvitab iga võistleja padruneid kaasaolevaist padruneist (10 padrunit). Padrunitega varustamine sünnib malevate poolt. Võistluste korraldajate poolt padruneid ei saa.

Kui mõnel võistlejal juhtub pikendatud lask või tõrge, ei anta temale täiendavat lasku. Juhul, kui

mõni võistleja on rännaku kestel kaotanud kaasasolevad padrunid, ei ole temal lubatud kaotatud asemele uusi hankida.

Kui võistleja jao mõni võistleja laskis välja rohkem kui 10 padrunit, langeb terve jagu võistlusest välja.

Iga tabamus annab jaole 30 sek. ajaedu ja iga möödaldatud lask lisab juure 10 sek, mis kogu võistluse peale kulutatud ajast (1-se etapi aeg + tund puhkepeatust + 2-se etapi aeg), maha arvatakse või lisatakse juure.

0 tabamuste korral langeb jagu võistlusest välja.

Kui märki on lasknud võõras jagu ja seal on tabamusi rohkem kui seda lubab sellesse märki laskja jao laskurite kohta lubatud maksimaalne tabamuste arv, arvestatakse ainult see lubatud maksimaalne arv tabamusi.

Laskurjao rännakvõistluse lõputagajärjeks arvatakse 1-se etapi, puhkepeatuse ja 2-se etapi ajad kokkuarvatuna, millest maharvatakse või juure lisatakse laskmisel saavutatud tagajärjed aja peale ümberarvatuna. Rännaku maksimaalseks kiiruseks loetakse 7 km tunnis. Jaod, kes rännaku sooritavad kiiremalt kui 7 km tunnis, selle eest edu punkte ega ajaedu ei saa, vaid nende ajaks arvatakse 7 km tunnikiidusega saavutatud aeg, millest maha arvatakse aja edu laskmise eest.

Võrdse tagajärje korral loetakse võitjaks parema lasketagajärjega laskurjagu.

§ 10.

Ratturjagude rännakvõistlus.

Ratturjagude rännakvõistlusest võib iga malev osa võtta ühe, 8-sa meheline ratturjaga koosseisus: 1) jaopealikuid 1; 2) jaopealiku abisid 1 3) rattureid 6. Kokku 8 meest.

Ratturjagude rännakvõistlusest osavõtjad peavad olema riietatud ja varustatud järgmiselt:

a. riietus:

- 1) Kaitseliidu vormikuub (frentš või suvipluus). On lubatud ka vanas vormilõikes;
- 2) Kaitseliidu vormipüksid, säär- või pikadpüksid;
- 3) säärsaapad või poolsaapad. Säärpükste juures on lubatud ka tarvitada poolsaapaid ühes säärsidemetega või pikkade sukkadega (sukasäärtega).

Kõik saapad peavad olema harilikud tänavasaapad. Igasugused muud tüüpi saapad, nagu jalgpalli, maadluse, jooksu, poksi, võimlemise jne. kerged saapad ei ole lubatud. Samuti ei ole lubatud igasugused kingad.

4) Kaitseliidu suvimüts.

b. relv ja varustus.

Kõigi 8 mehe relvastuseks ja varustuseks on igal mehel: jalaväe tüüpi sõjaväepüss (K. L. M. § 12 p. 1) — püss võib olla ümberkohendatud seljaskandmiseks; võõrihm õlarihmaga, üks padrunitasku 10 lahingupadrunitiga (padrunid annab iga malev oma meeskonnale). Ratturjao koosseisus võistlejail peab olema jalgratas, jalgratta tüüp on vaba.

(Järg lk. 19.)

Iga tabamus annab jaole 30 sek. ajaedu ja iga möödalastud lask lisab ajale juure 10 sek., mis kogu võistluse peale kulutatud ajast maha arvatakse või lisatakse juure. 0 tabamuse korral langeb jagu võistlusest välja.

Kui märki on lasknud võõras jagu ja seal on tabamusi rohkem kui seda lubab sellesse märki laskja jao laskurite kohta lubatud maksimaalne tabamuste arv, arvestatakse ainult see lubatud maksimaalne arv tabamusi.

Ratturjao rännakvõistluse lõputagajärjeks arvatakse rännaku peale kulunud aeg, millest maha arvatakse või millele juure lisatakse laskmisel saavutatud tagajärjed aja peale ümberarvatuna.

„Võrdse tagajärje korral loetakse võitjaks parema lasketagajärjega laskurjagu.“

K. Saar, kol.-leitn.
Harju Maleva pealik.

Laskevõistlused.

Käesoleval aastal ärapidada allpool toodud laskevõistlused:

I. Kõigis kompanides, üksikutes rühmades ja merekaitseliidu majandus-administratiiv üksustes:

1. Karikavõistlused sv. püssidest, K. L. M. §§ 26—36 kohaselt, 1. maist kuni 31. okt. s. a.

Ettenähtud vahekohtunikud (K. L. M. § 33) hangivad üksuste pealikud naaberüksustest, kuhu nemad ise vahekohtunikke karikavõistlustele ei saada.

Karikavõistlustel on eesmärgiks:

- võistlustest võtavad osa kõik kaitseliitlased;
- üksuse keskmine vähemalt 50 s.;
- ei ühtegi nõrka laskurit, s.o. alla 20 silma individuaalselt.

Võistlusprotokollid seada kokku kahes teisendis ja aruanne ühes teisendis, K. L. M. § 35 ja lisa vorm nr. 2 kohaselt ning saata maleva staapi kohe peale võistluste pidamist.

2. Laskemeistervõistlused:

Laskemeistervõistlused kompanides, üks. rühmades ja neile vastavates üksustes peetakse, K. L. M. §§ 72—82 kohaselt, ajavahemikul 1. maist kuni 1. augustini s. a.

Üksuste meistervõistlustest võtavad osa kõik üksuste tegevliikmed, klassilaskurid ja küttid, omas klassis. Vähemalt 3 võimelist vahekohtunikku võistlustele hangivad üksuste pealikud väljaspoolt oma üksust.

Võistlusprotokollid seada kokku 2-hes teisendis, millest üks peale võistlust saata kohe maleva staapi ja teine — malevk. pealikule.

Peale võistlust koostada meeskond, kes osavõtub malevk. meistervõistlustest ja teatada võistlustest osavõtjate nimekiri malevkonna pealikule.

3. Üksustes, kus on laskespordi klubid (Iru, Saku, Kurna, Alavere, Kuivajõe ja Rapla), klubi pealikutel korraldada „Ole mees“ laskevõistlused uue kaitseliidu laskespordi klubide kodukorra §§ 16—19 ja lisa nr. 1 §§ 2—6 kohaselt, ajavahemikul 1. aprillist

kuni 1. novembrini s. a. Võistlusprotokollid koostada kahes teisendis ja saata Maleva Staapi hiljemalt 3. novembriks s. a.

4. Keila ja Rapla rk. üksustele karikavõistlused.

Instruktoritel, üksuste pealikute kaasabil, ärapidada rk. karikavõistlused, K. L. M. §§ 37—45 kohaselt, ajavahemikul 1. maist kuni 1. novembrini s. a.

Võistlusprotokollid seada kokku kahes teisendis ja saata Maleva Staapi, hiljemalt 1. detsembriks s. a.

5. Laskevõistlused välisorganisatsioonidega:

Kõigil üksustel, kelledel on maleva õpetegevuse kavas 37/38 a. ettenähtud võistlused välisorganisatsioonidega, saata kohe Maleva Staapi võistlusmäärused ja ühtlasi teatada ka käesoleval aastal võistluste korraldamise aeg ja koht. Võistluste ärajätmise korral tuleb ka sellest teatada.

Võistlusteks aegsasti meeskond ettevalmistada, et võistlustel oleks võimalik väärikalt esineda.

Eelvõistlust ärapidada vähemalt 2 nädalat enne võistlust ja protokoll saata Maleva Staapi.

II. Kõigis malevkondades:

1. Laskemeistervõistlused ära pidada malevkondade pealikutel, K. L. M §§ 72—82 kohaselt, augusti kuu jooksul. Malevkondade laskemeistervõistlustest võtavad osa kompanide ja üksikute rühmade meistrid ja kolme mehelised meistergrupid. Võimelised vahekohtunikud ja abijõud võistlusteks hangivad malevkonna pealikud iseseisvalt.

Võistlusprotokollid saata Maleva Staapi kohe peale võistluste korraldamist.

Peale võistlusi malevkonna pealikutel koostada, igal alal ja igas klassis, kus laskurisi, 3. mehelised grupid, kes osavõtavad maleva meistervõistlustest ja saata võistlejate peale nimekiri Maleva Staapi hiljemalt 1. septembriks s. a. Malevkonna pealikutel aegsasti teatavaks teha allüksustele meistervõistluste pidamise aeg, et üksuste pealikud saaksid meistervõistlused läbiviia enne malevkonna võistlusi.

2. Võistlused teiste malevkondadega, kellel see ettenähtud, viivad malevkonna pealikud läbi võistluste määruste kohaselt, missugused minu poolt kinnitatud.

Võistlusteks aegsasti malevkonnad ettevalmistada, et võistlustel oleks võimalik väärikalt esineda. Protokollid koostada ja saata Maleva Staapi kohe peale võistluste ärapidamist.

Eelvõistlused ära pidada vähemalt 2 nädalat enne võistlusi ja protokollid kohe Maleva Staapi saata.

III. Malev korraldab laskevõistlusi:

1. Maleva laskemeistervõistlused 10. ja 11. sept. 1938. a. K. L. M §§ 72—82 kohaselt.

Osavõtavad malevkondadest kolme mehelised meistergrupid igal alal ja igas klassis.

2. Harju-, Viru- ja Narva Malevate vahelised laskevõistlused, K. L. M. §§ 84 p. 1 ja 4; 85 p. 1 ja 4; 86, 87 ja 90 kohaselt, peetakse Narvas 3—4. sept. 1938. a. Osavõtavad võistlusmeeskonda määratud kaitseliitlased.

K. Saar,
Kolonel-leitnant,
Harju Maleva pealik.

Laskemeistervõistlused noortele laskuritele.

(Kaitseliitlased ja Noored Kotkad).

Malevas on organiseeritud noortelaskurite laskurgrupid: Staabi-, Rapla-, Keila-, Ohukotsu-, Ohtu-, Kiiu-, Jõeletme-, Kodasoo-, Anija-, Kõnnu-, Loksa-, Alavere-, Pikva-, Kuivajõe-, Kaiu-, Kehra- ja Tuhala NK rühmade juurde.

Kaitseliidu Peastaap korraldab **21. augustil 1938. Tallinnas üleriiklised laskemeistervõistlused noortele laskuritele** (Kaitseliitlased ja Nooredkotkad), kes ei ole võistluspäevaks, s. o. 21. augustiks s. a. saanud 20 aastaseks ja kellel sõjaväes sundaeg veel teenimata.

Laskemeistervõistlus viiakse läbi järgmiste tingimiste kohaselt:

- 1) laskekaugus: 50 m.;
- 2) märk: väikekalibri püssi 50 m. kümneringiline normaalleht;
- 3) laskeasend: püsti, põlvelt, lamades, võistleja poolt valitud järjekorras;
- 4) laskude arv: 30 — igas asendis 10 võistluskasku;
- 5) proovilaske on lubatud kuni 15; iga asendi eel võib lasta kuni 5 proovilasku;
- 6) aeg laskmiseks: 1,5 tundi (kaasaarvatud proovilasud, näitamine märklehtede vahetamine jne.);
- 7) tagajärgede näitamine: tabamused näidatakse iga proovi- ja võistluslasu järele;
- 8) võistlusrelv: väikekalibri püss KLM § 12 p. 5 ja 6 kohaselt;
9. riietus: KLM § 11 p. 1 ja 2 kohaselt;
10. hinne: väljalastud silmade summa järgi, selle võrdsuse korral toimetada KLM § 22 kohaselt.

Esikohale tulnud Kaitseliidu noorte laskurite meister väikekalibri püssist laskmises omandab rinnamärgi diplomiga ja individuaalauhinna.

Esikohale tulnud meeskond omandab rändauhinna ja diplomid.

Peale selle üheteistkümnemele esikohale tulnud laskuritele annetakse individuaalauhinnad diplomiga.

Noorte laskurite poolt väljalastud silmad loetakse malevale juure septembri kuus Kaitseliidu laskemeistervõistlustel parima maleva paremuse väljaarvestamisel kindral **J. L a i d o n e r i** auhinnale.

Võistlejaile on võimaldatud püsside sisselaskmine ning treeninglaskmine 20. augustil alates kell 0900 Tondil, Sõjaväe Õppeasutiste laskerajal.

Võistlejaile on sõit raudteel ja toit tasuta.

Võistlusteks antakse tasuta võistluspäeval à 45 padrunit.

Ettevalmistus võistlusteks kohtadel:

Kõigis organiseeritud laskegruppides korraldada laskejuhatajatel treeninglaskmised p. 1 toodud kava kohaselt.

Laskeharjutuste ja kõigi treeningu harjutuste tagajärjed kanda sisse noorte laskeraamatusse.

Eelvõistlus kohtadel:

Iga laskegruppi ära pidada kohtadel eelvõistlus **31. juulil s. a.** Võistlus ärapidada samade määruste kohaselt, mis p. 1 tähendatud.

Võistlusprotokollid saata maleva staapi kohe peale eelvõistluste korraldamist. Ühes protokolliga saata nimekirja nende laskurite peale, kes osa võtavad 14. aug. s. a. korraldatavast maleva valikvõistlustest. Nimekirjas tähendada, kust jaamast keegi võistlustele sõidab ja tema posti aadress, et oleks võimalik välja saata tasuta raudtee sõidupilet. (Osavõtmise kohta vaata p. 4).

Valikvõistlus:

Maleva võistlusmeeskonna kokkuseadmiseks üleriiklisteks noorte laskemeistrite võistlusteks korraldab malev 14. augustil valikvõistluse. Valikvõistlus viiakse läbi üleriikliste võistluste määruste kohaselt.

Malevas organiseeritud noorte laskurgruppidest võivad osa võtta järgmiselt:

Kui gruppis on väikekal. püssisi **üks** — siis **kaks võistlejat**, kui väikekal. püssisi — **kaks**, siis **neli laskurit** jne.

Igal valikvõistlusele tuleval noorel olgu kaasas üks kaitseliitlane ehk noorkotkas tabamuste näitajaks. Võistluste pidamise koha kohta järgneb täiendav korraldus.

K. Saar, Kolonel-leitnant,
Harju Maleva pealik.

Allüksustepealikute korraldused.

HARJU MALEVA RÄVALA MALEVKONNA PEALIKU KÄSKKIRI Nr. 4.

16. juunil 1938. a.

§ 1.

Malevkonna laskemeistervõistluse pean 24. 07. 38. Tondi laskerajal, algusega kell 1000. Kogumine kell 0900.

Võistluse peakohtunikuks on major M. Kulasalu, kohtunikudeks pealikud Eyland, Lepik, Pikre ja Koppel. Abikohtunikudeks määrata igal osavõtjal üksusel 2 meest.

Korrapidajaks laskevõistlusele määran malevkonna adjutant lipn. E. Mändmets. Einelaud korraldada Pääsküla jaoskonnal esinise korraldusel. Sanitaarala — sanitaarrühma pealikul lipn. Mäesalu'l.

Märkide ülesseadmist ja laskemoona kohaletoimetamist korraldavad relvurpealik E. Eylandt ja abi J. Edesalu.

Laskevõistluse korraldan kaitseliidu laskevõistluse määruse kohaselt:

1) Küttide meistervõistl. punktilaskm.	§ 75	kohaselt
2) Esilaskurite ja I kl. lask.	§ 65	„
3) II kl. ja algajaile	§ 65	„
4) Püstolitest rivipealik., alates rhmap.	§ 78	„
5) Väikekalibril.	§ 82	„

Vintpüssist laskmine kõigile 300 mtr pealt. Auhinnad on iga liigi võistlejaile.

Osa võtavad igast üksusest 3-mehelised meeskonnad või üksikvõistlejad igalt võistlusosalalt. Püstolid võistlusteks antakse kohapeal.

Peale eelpoolnimetatud võistluse korraldan võistluse 200 mtr. pealt punktilaskmises püssist K. L. 503 10-ringilisse märklauda.

Sellest võtavad osa üksused 1—2 mehega.

Võistlusest osavõtnute hulgast valin malevkonna võistlusmeeskonna maleva võistluseks ja teiste üksustega.

§ 2.

Malevkonnale on annetatud 2 sanitaarpauna ühes sisustusega. Need kanda varade nimekirja. Paunad jäävad sanitaarrühma pealiku hoolde.

§ 3.

Malevkonna aastapäevaks ilmub iluköites hääle kandja „Tasuja“. Selle sisustamiseks palun üksuste pealikuid, esinai ja noorte juhte saata ülesvõtteid oma organisatsioonist ja lühikese ülevaate tegevusest 10. juuliks.

§ 4.

Avaldan malevkonna rinnamärgi põhikirja:

Rinnamärgi otstarb.

§ 1. Rinnamärk on malevkonna liikmete ühtekuuluvuse, aumehelikkuse, üksmeele ja kohusetruu kaitseliidu töö väliseks tunnuseks.

See rinnamärk kohustab kandjat alati ja kõikjal kõrgel hoidma ja kaitsma Rävåla malevkonna au ja head nime.

Rinnamärgi kirjeldus, mõõdud ja sümboolne tähendus.

§ 2. Rinnamärk kujutab endast stiliseeritud tammelehtedest ovaalse pärja peale asetatud vanaaegse kindluse suletud väravat, mille taga ülespoole käepidega kaheteraga mõök.

Rinnamärk valmistatakse valgest metallist üldkujult vähesel kumerusega ettepoole, kusjuures pärg on oksüdeeritud ja mõõga terad poleeritud.

Märgi suurus on 46×36 mm, kuna miniatüürmärgina 18×13 mm.

§ 3. Rinnamärk kujutab sümboolselt pealinna väravat, mis valvatud ja kaitstud linnaümbruse, s. o. Rävåla malevkonna poolt.

Rinnamärgi kandmise reeglid.

§ 4. Rinnamärk kantakse kaitseliidu vormiriietuse vasakul rinnataskul. Naiskodukaitse, noorkotkaste ja kodutütarde vormiriietusel kantakse rinnamärki märkide kandmiseks ettenähtud kohal.

Erariietuse juures kantakse erakuue vasakul rätbil ainult miniatüürmärgi.

§ 5. Rinnamärgiga võib ilustada malevkonna poolt antavaid auhindu ja kingitusi ning tarvitada sellele kujutatust lippudele varda naelana.

Rinnamärgi kandmise õigus ja selle omandamine.

§ 6. Malevkonna pealik omab kohale määramisega malevkonna rinnamärgi ühes selle kandmise õigusega. Sellekohane diplom kirjutatakse alla malevkonna juhatusel poolt pealikuks määramise käsukirja alusel, kusjuures pealiku asemel sellele kirjutab alla tema asetäitja.

§ 7. Rinnamärki võib annetada:

- malevkonna auliikmetele,
- neile malevkonna tegev- ja toetajaliikmetele, kodukaitse liikmetele, kodutütarde ja noorkotkaste juhtidele, kes täitnud korralikult kõik nende peale pandud kohustused ja hästi hinnatud,
- kõigile Eesti ja välisriikide kodanikkudele, kellel on erilised teened malevkonna vastu.

Rinnamärgi saamist ei saa keegi nõuda.

§ 8. Rinnamärgi annetamist ühes sellega seoses olevate kulude küsimusega otsustab malevkonna eripealike kogu koos juhatusel ainult malevkonna pealiku ettepanekul. Otsustamisest võtab osa piirkonna instruktor. Otsused tehakse häälteenamisega ja kantakse eriprotokollis.

§ 9. Rinnamärgi kandmise õigus tõestatakse diplomiga, millele alla kirjutab malevkonna pealik ja sekretär, arvatud välja § 6. ette nähtud juhud ja varustatakse malevkonna pitsati jälgendiga. Annetatud rinnamärgid nummerdatakse annetamise järjekorras ja nende kohta peab malevkonna sekretär eriregistri.

§ 10. Rinnamärgi annetamine, kui ka selle kandmise õiguse tühistamine ning tagasivõtmine avaldatakse malevkonna pealiku käsukirjas.

§ 11. § 8. nimetatud kogu otsustab ka rinnamärgi kandmise õiguse tühistamist ja tagasivõtmist malevkonna pealiku ettepanekul, kui selgub, et selle saaja:

- heidab oma tegevusega või ülesastumisega varju malevkonna heale nimele;
- lahkub kaitseliidust väljaheitmise korras;
- tegutseb aumehelikkuse mõiste vastaselt;
- on karistatud kohtulikult ühes õiguste kitsendusega;
- käitub rinnamärgiga kõlvatult.

§ 12. Rinnamärgi omanikul on õigus: 1) tarvitada rinnamärgi miniatüür jälgendit oma nimekaartidel, isiklikus pitsaris ja kirjadel, 2) kasutada soodustusi, mis antakse malevkonna rinnamärgi omanikkudele asutiste ja organisatsioonide poolt.

§ 13. Käesoleva põhikirja alusel tehtud otsused kinnitab malevkonna pealik absoluutse veto õigusega.

§ 14. Rinnamärgi põhikirjas ettenägemata küsimused otsustab lõplikult malevkonna pealik.

§ 5.

Aastapäeval korraldatakse väärtasjade loterii 1000 piletiga à 25 senti. Võite on 90. Loteriipiletid saadetakse müügile üksustesse. Samas korraldatakse ka loterii-allegri 1500 piletiga à 10 senti. Võite 700. Võitude muretsemiseks palun kaasa aidata kõigil malevkonna liikmetel.

Majandusala aastapäeval korraldab majanduspealiku abi E. Roosma, temale abiks määratud Staabi kmp. plk. ltn. Edussaar'e ja varahoidja Koppel'i. Loterii-allegri juurde määratud Mõigu jaoskonna, einelauapidajaks Iru, Saue ja Pääsküla jsk. ning gaasikaitse plk. A. Sachsendahl'i. Pääsmete müügi panem Mõigu, kui korrapidaja rühma peale, pääsmed mäele à 10 senti. „Tasuja“ müügi korraldajaks Saku jsk.. Tasuja hind à 20 senti.

E. Heinaru,
Ltn.

HARJU MALEVA, KOSE MALEVKONNA PEALIKU KÄSKKIRI Nr. 2.

14. juunil 1938. a.

§ 1.

Kose malevkonna spordivõistlused korraldan 10. juulil s. a. algusega kell 1400 Kosel Ravila kompani spordiplatsil järgmise kava järele:

Meestele: 1) Viievõistlus: 100 m jooks, 1500 m jooks, kõrgushüpe, kuulitõuge, odaheide; 2) 3000 m jooks; 3) 400 m jooks; 4) Teatejooks 4×100 m; 5) Kaugushüpe; 6) Kõievedu.

Naistele: 1) 60 m jooks; 2) Kaugushüpe.

Noorkotkastele: 1) Kartulijooks; 2) Kolmikvõistlus.

Osavõtu tingimused:

a) viievõistlusest osavõtt piiramatult;

b) teatejooksust ja kõievest — igast üksusest 1 meeskond;

c) individuaal aladel 2 võistlejat igast üksusest;

d) viievõistluse üksikaladest võib osa võtta ka individuaalselt.

Õhtul peale võistlusi on paraadiplatsil lõkketuli, koorilaulud, muusika ja tants erikava järele.

§ 2.

Määrán võistluste üldkorraldajaks Malevkonna pealiku abi H. Reinholdi, abideks Triigi kompani pealiku res. leitn. O. Nõmmela ja Peningi komp. pealiku A. Tuule. Korrapidajaks malevkonna relvurpealiku P. Kruusemendi; abideks Ravila

kompani pealiku abi Neitali. Neile abiks määrata Kuivajõe ja üks. rühma Ravila kompani pealikul à 5 kaitseliitlast.

Piletimüügi korraldajateks malevkonna majanduspealiku K. Jõgiste koos malevkonna juhatuse liikme O. Kruusementiga. Neile abiks määrata Ravila-Alavere ja Peningi komp. pealikutel à 2 kaitseliitlast. Alavere, Ravila, Triigi ja Kuivajõe jaoskonna esinaistel à 1 naiskodukaitse liige.

Propagandapealikuks malevkonna propagandapealik J. Lepp.

Sanitaarpealikuks plk. Dr. J. Kaupmees, temale abiks Ravila ja Kuivajõe jaosk. à 1 samariitlane.

Võistluste peakohtunik tuleb Harju Maleva staabist. Temale abiks määrán malevkonna spordipealiku H. Raidmetsa. Pealik Raidmetsa käsutusse saata kõigil allüksuste peakuil allüksuste spordipealikud ja nende abid.

§ 3.

Malevkonna üldpeo korraldan 24. juulil s. a. Paunküla „Rõõsa“ mäel, segaeskavaga, algusega k. 1600.

Peo üldkorraldajaks määrán pealik V. Luiki, abiks pealik O. Nõmmela, korrapidajaks Peningi komp. pealik A. Tuule, abiks plk. L. Marnot.

Üldkorraldaja käsutusse määrata Triigi komp. pealikul 6 kaitseliitlast Ravila komp. ja Kuivajõe üks. pealikul à 3 kaitseliitlast, Triigi, Kuivajõe ja Ravila jaoskonna esinaistel à 2 jaoskonna liiget.

Sanitaarpealikuks pealik Dr. J. Kaupmees.

J. Kaljula,

Leitnant, Kose mlv. pealik.

Naiskodukaitse ala.

HARJU MALEVA PEALIKU KÄSKKIRI Nr. 32.

Tllinnas, 13. juunil 1938. a.

§ 1.

Vabastan omal palvel Naiskodukaitse Rapla jaoskonna esinaine kohalt Linda Partsi, arvates 1. juunist s. a.

Õiendus: ljh. Nr. 13.

§ 2.

Avaldan tänu prl. Linda Partsi teatud tööst eest Naiskodukaitse Rapla jaoskonna juhtimisel.

§ 3.

Määrán Naiskodukaitse Rapla jaoskonna esinaine kohustetäitjaks Paula Pohla, arvates 1. juunist sa.

Õiendus: ljh. Nr. 13.

§ 4.

Alljärgnevad naiskodukaitse liikmed on oma nime eestistanud, milline muudatus teha kõikides nimekirjades:

- 1) Marie Reimann — „Reimal“ — Keila I jsk.
- 2) Elfriede Liblik — „Kaare“ Liblik — Keila I jaoskond.
- 3) Selma Ringenfeldt — „Ringo“ — Kehtna jsk.
- 4) Helene Steinfeldt — „Kivipõld“ — Hageri-Kohila jsk.
- 5) Brigitte Olau — „Piret Oitme“ — Hageri-Kohila jsk.

§ 5.

Nkk. Nabala jaoskonna liige Marta Altmets on abiellunud ja uueks perekonnanimeks omanud „Velleste“.

Õiendus: ljh. Nr. 9.

§ 6.

Nkk. Harju Ringkonnast lugeda lahkunuks alljärgnevad naiskodukaitse liikmed:

Nabala jaoskonnast: Leontine Kivihall, Helmi Tilk, Helmi Sostar, Olga Altmets ja Meeta Niilisk — kõik elukoha muutmise tõttu, arvates 27. maist s. a.

Aruküla jaoskonnast: Anette Paiala — elukoha muutmise tõttu, arvates 22. maist s. a.

Staabi jaoskonnast: O. Lemberg — eluk. muutmise tõttu, arvates 25. maist s. a.

Keila II jaoskonnast: Linda Metsallik, Valve Õispuu ja Leida Alle — kõik elukoha muutmise tõttu, arvates 1. juunist s. a.

§ 7.

Nkk. Harju Ringkonda lugeda vastuvõetuks alljärgnevad kodanikud:

Kernu jaoskonda: Nelli Talgre, Iida Takk, Salme Pannal, Hilda Lääne ja Krõõt Uus — kõik arvates 10. juunist s. a.

Laitse jaoskonda: Marta Järvlepp — arvates 10. juunist s. a.

Kehtna jaoskonda: Ellen Kreek, Benita Nelsas ja Vilma Lüvik — kõik arvates 10. juunist s. a.

Nabala jaoskonda: Ilma Hallik, Salme Rutopõld ja Ida Härma — kõik arvates 10. juunist s. a.

Järlepa jaoskonda: Rosalie Liivak, Aino Einlof ja Salme Ööpik — kõik arvates 13. juunist s. a.

K. Saar, Kolonel-leitnant,
Harju Maleva pealik.

Korraldused Võidupühaks.

Paraadist osavõtjad NKK. liikmed on NKK. kleidis (mis on korralikult puhas ja triigitud), käesides, hallides sukkades värv nr. 62, mustades poolkõrge kotsaga kingades, NKK. mütsis ja valgetes kinnastes.

Samariitlased samas vormis, milles paraadist osavõtjad ja valge NKK põll.

Toitlustajail sama vorm, mis samariitlastel ja NKK pearätt.

Põlled ja rätid peavad olema NKK vormile vastavad (mitte pitsiga, piluga või teise tegumoega).

Ööbimispunktides einelaudade korraldajatel saata toitlusjuht või esitaja Maleva staapi 21. juunil s. a. kell 1700 korralduste saamiseks ja einelaudade korda seadmiseks.

Einelauapidajal jaoskonnal võtta kaasa jaoskonna pitsat, 2 kulpi, leivalõikamise nuga, 50 teelusikat, leivalaud ning iga liikme kohta 2 laudlina, 2 kätterätti, nuga ja kahvel. Einelaudades olijad saavad tööl olles tasuta toitu einelaudadest vastavalt ringkonna juhatuse korraldusele, kuid leib 2 päeva jaoks kaasa võtta.

Einelauda peavad järgmiselt:

(Jaoskonna nimetus, ööbimispunkti asukoht, ööbijate arv)

1	Raasiku — Gustav Adolfi g., S. Kloostri 16	— 665
2	Raiküla — Poeglaste kom. g., Sakala 55	— 364
3	Saku — I tütarl. gümn., Narva 1	— 435
4	Rae — Vene ühisgümn., Pikk 69	— 364
5	Jõeletme — II linna algkool, Endla 50	— 304
6	Riisipere — III linna algkool, Pühavaimu 6	— 230
7	Kuimetsa — IV linna algkool, Uus 15	— 292
8	Kabala — V linna algkool, Veerenni 2-a	— 569
9	Kaiu — VII linna algkool, Tõnismägi 8	— 204
10	Valtu — VIII linna algkool, Endla 29	— 223
11	Hageri-Kohila — IX l. algk. Vabriku 10	— 834
12	Vaida — XI linna algkool, Kaasani 3	— 249
13	Lohu — XII linna algkool, Tartu 44	— 305
14	Järlepa — XIII linna algkool, Tartu 33	— 386
15	Kõnnu — XIV linna algkool, Tatari 17	— 240
16	Keila I — Maleva einelaud, Vismari 15	—
17	Keila II — XVII linna algkool, Oskari 69	— 400
18	Juuru — XVIII linna algkool, Lai 25	— 463
19	Ravila — XIX linna algkool, Karu 16	— 300
20	Nõva — XX linna algkool, Pärnu 89	— 200
21	Rävala — XXI linna algkool, Raua 32	— 695
22	Laitse — Saksa tü. gümn., Kentmanni 66	— 250
23	Varbola — Vestholmi eragümn., Kordese 4	— 164
24	Paldiski — Tall. Juudi gümn., Karu 16	— 521
25	Järvakandi — Riiklik ingl. kol., Imanta 6	— 199
26	Kuivajõe — Riigi tööstusk. Tehnika 16-a	— 319
27	Kehra — Ingl. kol. erakeskk., Narva 46	— 250
28	Rannaküla — Tall erakol., Imanta 6	— 169
29	Pääsküla — Pedagoogiümi algk., Vene 22	— 361
30	Anija — Pritsimaja, Vene turg	— 174
31	Nabala — Issanda muutm. k. saal, S.Kloostri 174	—
32	Hageri — ESS. „Kalev“, Gonsiori 4	— 147

Toitlustajatel kaasa võtta toitlustamisel tarvitamine varustus.

Toitlustamise üldjuht on Ringkonna toitlusjuht L. Taloma ja abi K. Liblik.

Paraadist osavõtjaid, toitlustajaid ja samariitlasi on järgmiselt:

Jaoskonna nimetus	Paraadist osavõtjad	Samariitlased	Toitlustajad
1. Anija	5	—	—
2. Alavere	—	—	6
3. Aruküla	5	2	3
4. Inglise	2	—	6
5. Järvakandi	5	1	—
6. Järvakandi teh.	5	—	3
7. Juuru	5	—	—
8. Järlepa	5	—	—
9. Jõeletme	5	—	—
10. Hageri-Kohila	4	1	—
11. Hageri	10	—	—
12. Harju-Risti	1	3	6
13. Kurna	5	—	—
14. Kolga	5	—	—
15. Kaiu	9	2	—
16. Kõnnu	15	5	5
17. Kehra	—	—	5
18. Kiiu	5	—	—
19. Kabala	6	—	—
20. Kuivajõe	5	—	—
21. Kloostri	5	—	—
22. Keila I	5	—	—
23. Keila II	5	5	—
24. Kehtna	10	—	4
25. Kernu	5	—	—
26. Kuimetsa	5	—	—
27. Loksa	5	—	—
28. Laitse	5	—	—
29. Lohu	5	—	9
30. Mõigu	—	—	6
31. Nõva	3	—	—
32. Nabala	5	—	—
33. Nehatu	5	1	6
34. Paluküla-Laane	10	—	—
35. Peningi	5	—	—
36. Paldiski	10	—	—
37. Pääsküla	5	—	—
38. Rannaküla	5	—	—
39. Ravila	5	—	—
40. Raasiku	5	4	—
41. Rae	8	—	—
42. Raiküla	5	—	—
43. Rapla	5	2	6
44. Riisipere	5	—	—
45. Russalu	2	—	—
46. Rävala	10	2	—
47. Staabi	—	6	—
48. Saue	5	—	6
49. Saku	10	2	—
50. Triigi	5	—	—
51. Vaida	5	—	—
52. Valtu	5	—	6
53. Vihterpalu	2	2	—
54. Varbola	5	3	—

Esinaistel kontrollida liikmete riietust. Vismari tän. 15 võimaldatakse 23. juunil s. a. hommikul kella 5-st alates kleitide triikimist ja korraldamist.

Juhul, kui mõnel mõnd korraldust võimata täita, või arusaamatuse puhul, pöörata Harju Maleva staapi ringkonna asjaajaja L. Ilvese poole tel. 451-91.

(M. VOORE)

ringkonna esinaine

Naiskodukaitse sisekord Tallinnas viibides 22.—24. juunil 1938. a.

1. Sõiduks Tallinna iga ringkonna juhatus määrab ešelonis ringkonnavanema, tema abi, sisekorra vanema, selle abi ja iga vagunivanema.

2. Ešelonivanem tuleb esimesena rongile, määrab iga vaguni korrapidaja, koostab toitlustoimkonna ja teeb lähemaid korraldusi paraadist osavõtjale. Jagab liikmed vagunitesse ühes sisekorra vanemaga.

3. Ešeloni sisekorra vanem võtab igas jaamas rongile tulevaid NKK liikmed vastu, juhatab neid määratud vagunitesse ja valvab korra järele pealelaadimisel.

4. Vagunivanem võtab vastu vaguni sisseseade, kontrollib vastuvõetud sisseseade korrasolekut ja vastutab sisseseade alal- ning korrashoiu eest. Valvab, et vaguni sõitjad oleksid kõik ainult NKK liikmed. Täidab kõik korraldused, mis antakse ešelonivanema ja sisekorra vanema poolt.

Tallinnas viibimisel valvab selle järele, et vaguni ei jääks ilma valveta ja sihtjaamas annab üle vaguni ühes sisseseadega. Ešelonide Tallinnas viibimisel KL paraadi ajal, kui kõik NKK liikmed vagunitest on lahkunud, lukustatakse vaguni ukсед.

Luku puudumisel peab alatiselt olema vagunis vagunivanem või tema asetäitja.

5. Vaguni korrapidaja täidab kõik vagunivanema, sisekorra vanema ja ešelonivanema korraldused. Valvab selle järele, et sõidu ajal ei oleks NKK liikmed lahtistel ustel ega trepiastmel, et vagunis valitseks tarviline kord.

6. Saabudes rongile iga jaoskonna esinaine ehk tema asetäitja on kohe kohustatud esitama ešelonivanemale vagunivanema kaudu oma liikmete nimekirja. Kõik NKK liikmed on kohustatud sõidu ajal olema NKK vormis. Vagunitest lahkumine siht- ja vahejaamades ilma sellekohase loata on keelatud. Väljumine vagunist sünnib ainult ešelonisisekorra vanema korraldusel.

Sõidu ajal on keelatud

— segada end raudteeametnike korraldustesse ja takistada nende tegevust;

— loopida vagunist välja igasuguseid esemeid, lärmitseda vagunis sõidu ajal ja jaamades.

Tallinnas liikudes peavad kõik olema kas laitmatu NKK vormis ehk erariietuses. Paraadi ajal vabad NKK liikmed ei tohi liikuda linnas NKK vormis, vaid ainult erariietuses.

Käitumises iga NKK liige olgu korrektne ja viisakas, eriti vanemate NKK juhtide ja endast vanemate kaaskodanikkude vastu.

NKK liikmeil on lubatud vormiriietuses viibida järgmiste alkoholseid jooke müüdavates kohtades: Rest.-öölokal „Estonia“ seltsi einelaud — Estonia pst. 6.

Rest.-hotell „Kuld Lõvi“ — Harju t. 40.

Rest.-hotell „Bristol“ — Rataskaevu 7.

Restoran „Du Nord“ — Rataskaevu 3 — Viibimine alumise korra baariruumis on keelatud. Rest.-öölokaal „Danc. Palace-Gloria“ — Vabadusväljak 5.

Rest.-hotell „Palace“ — Vabadusväljak 3.

Veinibaar — Kuninga t. 2, Rest. „Ku-Ku-klubi“ vabadusväljak 8.

Restoran „Rannasalong“ — Piritas mererannas.

Eestimaa Merijahtklubi einelaud — Sadamas, Lõuna muulil.

Hotell-rest. „Palais Royal“ — Nõmme, Raudtee 64.

Hommikul ülestõustes korraldab iga NKK liige oma magamisaseme ja oma isiklikud asjad vaguni korrapidaja korraldusel. Sööma tuleb minna ainult selleks määratud ajal ja kohas.

E. MÄNNIK.

NKK esinaine.

L. SAMKOV.

NKK sisekorra vanem

Võidupüha paraadil.

(Lk. 13-da järg)

Igal ratturjaol peab kaasas olema taskuapteek (joot, sidemed, nuuskpiirtus, vaseliin).

Ratturjagude rännaktee pikkus on umbes 70 km.

Lähe järjekorra määrab kindlaks Kaitseliidu Peastaap loosiga.

Lähel asuvad jaod kolonnis ühe kaupa, s. o. jaopealik lähte joonel, tema seljataga 6 ratturit ja siis jaopealiku abi.

Ratturid seisavad ratta kõrval, hoides ratast enesest paremal pool. Asumine rattale sünnib peale lähte lõppkäskluse „nüüd“ jaopealiku korraldusel.

Rännakul liiguvad jaod kolonnis ühekaupa, kahekaupa või trobikonnas, hoides paremat kätt teed, jättes vasakpoolse tagaosaga vabaks järelejõudvate jagude läbilaskmiseks. Tee ummistamine ja liiklemise takistamine on keelatud. Juhul, kui rännaktee parempoolne osa on ilmastiku tõttu või mõnel muul põhjusel tarvitamiseks kõlbmatu ehk raske (näit. liivane jne.), on lubatud kasutada tee keskkohta ja selle vasakpoolset osa, kuid mingisugusi takistusi ei tohi teha järelejõudvate ja mööduvate jagude liikumisele, vaid vastavate märguannete võihüü-

depeale tuleb paremale hoiduda ja tee vabaks anda.

Igas ratturjaos on lubatud maha jääda 1 ratturil, kuid mahajääja ei tohi olla jaopealik. Seega võistluse lõpul võetakse jao aeg 7-da mehe järgi. Jaopealiku mahajäämisel langeb see ratturjagu võistlusest välja.

Laskerajale ja võistluse lõppu jõudmisel peavad ratturjaod (koosseisus vähemalt 7 meest) viimane 400 m liikuma rivi kolonnis ühe kaupa. Selleks vajaduse korral jaopealik 400 m alul peetab oma jao ja korraldab nad kolonni.

Mahajääda lubatud mees võtab laskmisest osa vaid siis, kui ta laskerajale jõuab oma jao koosseisus. Jõuab ta laskerajale aga hiljem, s. o. ei läbista viimase 400 m enne laskmist oma jao koosseisus, loetakse ta väljalangenuks ja tal ei ole lubatud osa võtta laskmisest ega teda ei loeta jao koosseisu kuuluvaks.

Lähel kontrollitud ja sealt väljumisel kaasasolevas riietuses, varustuses ja relvaga peavad võistlejad katma kogu võistlustee.

Relva paigutamine võistleja keha ümber on vaba, kuid relva kättesaamine selle tarvitusele võtmiseks ei tohi kujuneda aegaviitvaks toiminguks

Igasuguste liikumisabinõude tarvitamine peale jalgrataste on keelatud. Relvade ja varustuse kandmine ja edasitoimetamine isikute poolt väljaspool oma meeskonda, liikuvate sõiduabinõude järele liikumine, neist kinni hoides või neile toetudes, ei ole lubatud. Vastastiku võivad ühe jao mehed üksteist abistada, s. o. üksteise relvi ja rakmeid võtta enda kanda, väsinuid toetada jne., kuid viimased 400 m enne laskerajale ja võistluse lõppu jõudmist peab jagu liikuma korralikus rivis ja iga mees peab kandma oma relvi ja rakmeid. Samuti pole lubatud üksteist toetada.

Toidu ja joogi vastuvõtmine teel isikuil väljaspool meeskonda on lubatud.

Jalgratta sõidukõlbmatuks muutmisel on lubatud seda vahetada, laenates sõidukõlblikku ratast väljaspoolt.

Laskmine toimub rännaku lõpuosas. Jaopealik laskmisest osa ei võta, kuid temal on lubatud tuld juhtida, jälgides kiikriga kuulide langemist ja nii kaasa aidata oma jao laskmisele. Kiikri tarvitamisel peab kiiker jaopealikul kaasas olema juba rännakvõistluse algusest, s. o. arvates rännaku lähtest ja selle olemasolust peab jaopealik teatama lähetajale.

Laskmine sünnib 200 m kaugusel asuva märgi pihta. Märgiks on kaitseliidu kolmandkkuju (K. L. M. joon. nr. 3). Kogu jagu laseb ühte ja samasse märklaudu. Laskmine sünnib vabast asendist. Toena on lubatud ka kasutada jalgratast või selle mõnd osa. Iga võistleja laskude arv on 10. Laskmiseks tarvitab iga võistleja padruneid kaasasolevaist padruneist (10 padrunit). Padrunitega varustamine sünnib malevate poolt. Võistluste korraldajate poolt padruneid ei anta.

Kui mõnel võistlejal juhtub pikendatud lask või tõrge, ei anta temale täiendavat lasku. Juhul, kui mõni võistleja on rännaku kestel kaotanud kaasasolevad padrunid, ei ole temal lubatud kaotatud asemele uusi hankida.

Kui võistleva jao mõni võistleja laskis välja rohkem kui 10 padrunit, langeb terve jagu võistlusest välja.

(Järg lk. 14.)

Tänuavaldus.

Südamlik tänu härra Adolf Kivikangur'ile väljapandud väärtuslike auhindade eest Iru kompani ja merirühma vahelise laskevõistluse puhul 1937. a.

E. Kell,

Iru kompani merirühma pealik.

Inglise magasin

H. Gutkin

Tallinn, Viru 4.

Telefon 436-46.

Soovitab odavate hindadega kõige suuremas väljavalikus kodu ja välismaa riidekaupu, igasuguses headuses ja erimustreis.

PÕLLUMAJANDUSLIKKUDE ÜHISUSTE JA PÕLLUMEESTE ÜHISTEGELIK
KESKRAHAASUTUS

Põllumeeste Keskpang

Tallinn, Vabaduse puiestee nr. 1.

— Telefonid: 444-36, 444-38, 471-73.

Võtab raha hoiule,

makstes hoiusummade pealt ajakohast kõrge-
mat protsenti.

Annab laenusid

obligatsioonide, väärtpaberite, kulla ja muul
kindlustusel ning käemeeste vastutusel.

Müüb — ostab välisvaluutat.

Toimetab sissenõudmist

vekslite ja dokumentide järele.

Saadab raha

teistesse linnadesse ja rahvarikkamatesse
kohtadesse.

Toimetab kõiki panga-talitusi.

Põllumeeste Keskpanga liikmeiks on põllumajandus-
likud ühisused ja peremehed-kinnisvaraomanikud.

Juhatus.